

TUYÊN BỐ CHỦ TỊCH CẤP CAO ASEAN LẦN THỨ 37
HÀ NỘI, 12/11/2020
GẮN KẾT VÀ CHỦ ĐỘNG THÍCH ỨNG

1. Chúng tôi, những người đứng đầu Nhà nước/Chính phủ các Quốc gia Thành viên ASEAN đã tham dự Hội nghị Cấp cao ASEAN lần thứ 37 vào ngày 12 tháng 11 năm 2020 trong nhiệm kỳ Chủ tịch của nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam.
2. Chúng tôi hoan nghênh những nỗ lực đáng khen ngợi của ASEAN trong việc thúc đẩy xây dựng một Cộng đồng ASEAN Gắn kết và Chủ động Thích ứng, chủ đề của năm ASEAN 2020. Chúng tôi vui mừng trước những kết quả đã đạt được trong việc hiện thực hoá các ưu tiên của ASEAN trong năm 2020, thông qua việc thực hiện “Tuyên bố Tầm nhìn của các Nhà lãnh đạo ASEAN về một Cộng đồng ASEAN Gắn kết và Chủ động Thích ứng: Vượt lên các Thách thức và Duy trì Tăng trưởng”. Chúng tôi ghi nhận tinh đoàn kết và thống nhất của ASEAN đã được củng cố, vai trò trung tâm của ASEAN được tăng cường, đóng góp tích cực của ASEAN vào hòa bình, an ninh và ổn định khu vực đã được công nhận. Chúng tôi cũng ghi nhận những tiến triển ổn định trong quá trình hội nhập kinh tế và kết nối khu vực của ASEAN với năng lực ngày càng nâng cao để thích ứng với những thay đổi nhanh chóng của tình hình khu vực và toàn cầu. Chúng tôi khen ngợi những nỗ lực nhằm thúc đẩy nhận thức, bản sắc và hình ảnh cộng đồng ASEAN. Chúng tôi hài lòng với những thành quả mà ASEAN đã đóng góp vào hòa bình, an ninh, ổn định và phát triển bền vững toàn cầu. Chúng tôi hoan nghênh và khuyến khích các nỗ lực tiếp theo của ASEAN trong việc nâng cao hiệu quả và năng lực thể chế nhằm ứng phó tốt hơn với những thay đổi của thời cuộc.
3. Chúng tôi tái khẳng định cam kết duy trì Đông Nam Á là khu vực hòa bình, an ninh, trung lập và ổn định cũng như thúc đẩy các giá trị hòa bình trong khu vực phù hợp với luật pháp quốc tế. Chúng tôi tái khẳng định tầm quan trọng của việc duy trì một cấu trúc khu vực mở, minh bạch, dựa trên luật lệ và bao trùm với ASEAN đóng vai trò trung tâm. Chúng tôi ủng hộ tăng cường gắn kết giữa các cơ chế do ASEAN dẫn dắt, bao gồm ASEAN+1, ASEAN+3, Hội nghị Cấp cao Đông Á (EAS), Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF) và Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN Mở rộng. Chúng tôi cam kết tiếp tục gắn kết với khu vực Châu Á - Thái Bình Dương và Ấn Độ Dương rộng lớn hơn trên cơ sở định hướng của Tài liệu Quan điểm ASEAN về Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương (AOIP).
4. Chúng tôi ghi nhận những biến động chiến lược phức tạp, nhanh chóng của tình hình khu vực và quốc tế cùng sự nổi lên của các vấn đề an ninh phi

truyền thống và những thách thức chưa từng có do đại dịch COVID-19 gây ra đối với cuộc sống và tính mạng con người, cũng như những cú sốc sâu rộng về cung và cầu mà đại dịch gây ra. Chúng tôi tái khẳng định cam kết mạnh mẽ trong việc tăng cường các nỗ lực tập thể nhằm nâng cao khả năng tự cường của ASEAN trong nỗ lực ứng phó hiệu quả với các thách thức đang nổi lên, giải quyết các mối đe dọa từ COVID-19, giảm thiểu các tác động về kinh tế-xã hội của đại dịch và thúc đẩy phục hồi toàn diện và bền vững, qua đó, bảo vệ sức khỏe, sinh kế và cuộc sống của người dân, duy trì tăng trưởng bao trùm của ASEAN cũng như thúc đẩy cách tiếp cận toàn diện và chiến lược để bảo vệ người dân tốt hơn trước tác động của các thách thức khác trong tương lai.

XÂY DỰNG CỘNG ĐỒNG ASEAN

5. Chúng tôi tái khẳng định những nỗ lực nhằm duy trì đà xây dựng Cộng đồng ASEAN, đảm bảo thực hiện đầy đủ và hiệu quả Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2025.
6. Chúng tôi hài lòng với những tiến triển đã đạt được và thông qua Báo cáo Đánh giá Giữa kỳ Kế hoạch Tổng thể Xây dựng Cộng đồng ASEAN 2025 và Kế hoạch Tổng thể Kết nối ASEAN (MPAC) 2025. Chúng tôi khen ngợi những nỗ lực của các Quốc gia Thành viên ASEAN và các cơ quan chuyên ngành thuộc ba trụ cột Cộng đồng ASEAN trong đảm bảo triển khai hiệu quả các Kế hoạch Tổng thể Xây dựng Cộng đồng ASEAN 2025 dù còn nhiều thách thức mà ASEAN đang phải đối diện. Các bài học và kinh nghiệm rút ra từ các Báo cáo Đánh giá giữa kỳ đóng vai trò quan trọng đối với ASEAN trong tiến tới hoàn tất các mục tiêu còn lại của Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2025.
7. Hướng về tương lai, chúng tôi nhất trí về tầm quan trọng của việc đề ra định hướng tiếp theo cho ASEAN sau năm 2025, từ đó giúp cho ASEAN có thể chủ động thích ứng và thích nghi tốt hơn trong một thế giới đang thay đổi nhanh chóng và khó lường.
8. Chúng tôi nhắc lại tầm quan trọng của việc thúc đẩy hợp tác và điều phối liên trụ cột, liên ngành trong xây dựng Cộng đồng ASEAN và tầm quan trọng của cách tiếp cận tổng thể, phối hợp và nhất quán của ASEAN trong ứng phó và giải quyết những thách thức đa chiều ngày càng gia tăng.
9. Chúng tôi khẳng định cam kết chung duy trì và thúc đẩy hòa bình, an ninh, và ổn định trong khu vực, cũng như giải quyết hòa bình các tranh chấp, bao gồm tôn trọng đầy đủ các tiến trình pháp lý và ngoại giao, không đe dọa hay sử dụng vũ lực, phù hợp với các nguyên tắc được công nhận rộng rãi của luật pháp quốc tế, bao gồm Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển 1982 (UNCLOS).
10. Chúng tôi tin tưởng rằng chủ nghĩa khu vực và chủ nghĩa đa phương là các nguyên tắc quan trọng và khuôn khổ cho hợp tác, với sức mạnh và giá trị nằm ở tính bao trùm, dựa trên luật lệ, nhấn mạnh sự tôn trọng và cùng có lợi.

NHỮNG KẾT QUẢ CHÍNH CỦA ASEAN TRONG NĂM 2020

Nỗ lực chung của ASEAN nhằm ứng phó với đại dịch Coronavirus 2019 (COVID-19) và thúc đẩy phục hồi toàn diện khu vực

11. Chúng tôi đã rà soát và đánh giá các tác động dịch tễ của đại dịch COVID-19, đang gây ra những lo ngại nghiêm trọng đối với khu vực và thế giới. Chúng tôi xem xét những tiến bộ đã đạt được và những thách thức đặt ra hiện nay đối với nỗ lực phối hợp tổng thể cấp quốc gia và khu vực trong cuộc chiến chống đại dịch COVID-19.
12. Chúng tôi ghi nhận tầm quan trọng của những nỗ lực chung nhằm tăng cường năng lực của ASEAN và các cơ chế khu vực hiện tại về sức khỏe cộng đồng và ứng phó khẩn cấp nhằm tối ưu hóa hoạt động, tăng cường sự sẵn sàng và an ninh y tế thông qua điều phối khu vực và quốc tế, hợp tác với các đối tác và các tổ chức quốc tế để giải quyết những thách thức của đại dịch COVID-19, các bệnh truyền nhiễm mới nổi, bệnh truyền nhiễm tái phát và các tình huống y tế công cộng khẩn cấp khác.
13. Chúng tôi ghi nhận nỗ lực không ngừng của “cả Chính phủ” và “cả Cộng đồng” các nước thành viên ASEAN và khuyến khích tăng cường hơn nữa những nỗ lực chung của ASEAN và hợp tác giữa ASEAN với các Đối tác trong ứng phó với dịch COVID-19, tiếp tục triển khai các sáng kiến thiết thực và thực chất do Hội đồng Điều phối ASEAN (ACC) dẫn dắt với sự hỗ trợ của Nhóm Công tác liên ngành Hội đồng Điều phối ASEAN về ứng phó các tình huống y tế công cộng khẩn cấp (ACCWG-PHE).
14. Theo đó, chúng tôi hoan nghênh cam kết đóng góp của các quốc gia thành viên ASEAN và các đối tác cho Quỹ ASEAN ứng phó COVID-19. Chúng tôi hài lòng đối với các hành động kịp thời của các quốc gia thành viên ASEAN đảm bảo việc đóng góp vào Quỹ kịp thời, minh bạch và hiệu quả. Chúng tôi khuyến khích tăng cường quảng bá và thúc đẩy vận hành Quỹ hiệu quả để hỗ trợ ASEAN ứng phó dịch bệnh.
15. Chúng tôi tuyên bố thành lập Kho dự phòng vật tư y tế khu vực ASEAN (RRMS) ứng phó với các tình huống y tế công cộng khẩn cấp, tập trung vào tăng cường năng lực, tự cường và nâng cao khả năng sẵn sàng ứng phó với các tình huống y tế công cộng khẩn cấp hiện tại và tương lai. Chúng tôi khuyến khích các quốc gia thành viên ASEAN, các Đối tác và các bên quan tâm cam kết đóng góp cho Kho Dự phòng. Chúng tôi hoan nghênh Khung chiến lược ASEAN về Ứng phó với các tình huống y tế công cộng khẩn cấp nhằm hệ thống hóa các quy trình tiêu chuẩn của ASEAN trong nỗ lực ứng phó với các tình huống y tế công cộng khẩn cấp, tăng cường năng lực các mạng lưới y tế công cộng của ASEAN, hỗ trợ cho các thỏa thuận hiện có của ASEAN về các vấn đề y tế và các thỏa thuận quốc tế khác có liên quan, bao gồm Quy định Y tế Quốc tế và Chiến lược Châu Á-Thái Bình Dương về các bệnh dịch mới nổi và các tình huống Y tế công cộng khẩn cấp.
16. Chúng tôi thông qua Khung Phục hồi tổng thể ASEAN và Kế hoạch thực hiện (ACRF) nhằm xây dựng chiến lược thống nhất, nâng cao khả năng tự cường và vững mạnh của ASEAN trong cuộc chiến chống đại dịch COVID-19, ưu tiên các lĩnh vực chịu nhiều tác động từ đại dịch và các nhóm dễ bị tổn

thương. Cùng với Kế hoạch triển khai được đánh giá và cập nhật định kỳ, Khung phục hồi tổng thể tập trung vào năm lĩnh vực chiến lược, gồm (i) Tăng cường hệ thống y tế; (ii) Tăng cường an ninh con người; (iii) Tối đa hóa tiềm năng của thị trường nội khối ASEAN và hội nhập kinh tế sâu rộng hơn; (iv) Thúc đẩy chuyển đổi kỹ thuật số bao trùm; và (v) Hướng tới một tương lai bền vững và tự cường hơn. Chúng tôi nhấn mạnh việc triển khai thành công Khung phục hồi cần sự hỗ trợ và đóng góp của tất cả các bên liên quan, cả bên trong và bên ngoài khu vực. Chúng tôi hoan nghênh ký kết Biên bản Ghi nhớ triển khai các biện pháp phi thuế đối với hàng hóa thiết yếu trong Khuôn khổ Kế hoạch Hành động Hà Nội về Tăng cường hợp tác kinh tế ASEAN và Kết nối chuỗi cung ứng nhằm ứng phó với đại dịch COVID-19 và xác định đây là kết quả đầu tiên của việc triển khai ACRF.

17. Chúng tôi công bố khởi động tiến trình thành lập Trung tâm ASEAN về các tình huống y tế công cộng khẩn cấp và bệnh dịch mới nổi (ACPHEED). Trung tâm sẽ đóng vai trò là nơi quy tụ, trung chuyển của khu vực nhằm tăng cường năng lực khu vực của ASEAN để chuẩn bị, ngăn ngừa, phát hiện, kiểm soát và ứng phó với các tình huống y tế công cộng khẩn cấp và các bệnh dịch mới nổi. Trung tâm cũng đóng vai trò hỗ trợ cho hệ thống y tế quốc gia, các trung tâm quốc gia về kiểm soát dịch bệnh (CDC) và các tổ chức khu vực khác có liên quan nhằm đảm bảo an toàn và sức khỏe cộng đồng. Chúng tôi hoan nghênh và đánh giá cao sự hỗ trợ quý báu của Nhật Bản cho việc thành lập Trung tâm.
18. Chúng tôi cũng đánh giá cao những kết quả của các cơ quan chuyên ngành ASEAN trong thúc đẩy các sáng kiến đóng góp vào nỗ lực chung của khu vực để ứng phó COVID-19. Chúng tôi hoan nghênh các nỗ lực triển khai Tuyên bố của các Bộ trưởng Nông nghiệp và Lâm nghiệp ASEAN về Ứng phó với sự bùng phát của dịch Coronavirus (COVID-19) đảm bảo an ninh lương thực, an toàn thực phẩm và dinh dưỡng trong ASEAN; Khung An ninh lương thực Hội nhập ASEAN (AIFS) và Kế hoạch Hành động chiến lược về An ninh lương thực (SPA-FS) 2021-2025 nhằm Tăng cường phản ứng phối hợp về An ninh lương thực. Chúng tôi ghi nhận những nỗ lực đáng khích lệ trong thực hiện Kế hoạch Hành động Hà Nội về Tăng cường Hợp tác Kinh tế ASEAN và Kết nối Chuỗi cung ứng. Chúng tôi hoan nghênh Tuyên bố chung của các Bộ trưởng Thông tin ASEAN (AMRI) nhằm giảm thiểu tác động tiêu cực của dịch bệnh COVID-19, từ đó quyết tâm chống lại sự lan truyền của tin tức giả mạo và thông tin sai lệch liên quan đến COVID-19 và Tuyên bố chung của các Bộ trưởng Du lịch ASEAN về Tăng cường hợp tác để phục hồi Du lịch ASEAN.
19. Chúng tôi đã thông qua Tuyên bố về Hành lang đi lại ASEAN nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho việc di chuyển thiết yếu giữa các quốc gia thành viên ASEAN, đồng thời ưu tiên đảm bảo an toàn, sức khỏe cộng đồng thông qua xây dựng các biện pháp chung về y tế và an toàn bảo vệ phúc lợi và sức khỏe của người dân, phù hợp với các quy định hiện hành của các quốc gia thành viên ASEAN. Chúng tôi khuyến khích vai trò của Hội đồng Điều phối ASEAN với sự hỗ trợ của Nhóm công tác liên ngành Hội đồng Điều phối ASEAN về các tình huống y tế công cộng khẩn cấp (ACCWG-PHE) trong giám sát và điều phối việc triển khai sáng kiến này, trong đó tính đến sự cần thiết của việc xây dựng những biện pháp chung và các thỏa thuận song phương hiện có giữa các quốc gia thành viên ASEAN.

20. Chúng tôi đánh giá cao những nỗ lực chung của cơ quan chuyên ngành Y tế ASEAN, với sự phối hợp cùng các Đối tác Đối thoại, Đối tác theo lĩnh vực, Đối tác phát triển, các tổ chức quốc tế và các Đối tác khác, trong duy trì và tăng cường gắn kết hơn nữa các sáng kiến ứng phó COVID-19 hài hòa, phù hợp và hỗ trợ cho công tác phòng ngừa, phát hiện và ứng phó “cả chính phủ”; các biện pháp nâng cao năng lực để sẵn sàng và ứng phó với các tình huống y tế công cộng khẩn cấp; chia sẻ những bài học kinh nghiệm và thực hành tốt; huy động nguồn lực bao gồm hỗ trợ kỹ thuật; đối thoại chính sách và trao đổi kỹ thuật về tình hình chuẩn đoán, điều trị và quản lý dịch COVID-19 bao gồm vắc xin, an ninh và tự lực về dược phẩm hướng tới tiếp cận công bằng và hợp lý với vắc xin cho người dân ASEAN và nâng cao năng lực tiêm chủng trong ASEAN.
21. Chúng tôi nhấn mạnh cam kết của ASEAN tiếp tục phối hợp chặt chẽ với các đối tác để duy trì thị trường mở và đảm bảo các luồng thương mại và kết nối chuỗi cung ứng liên tục, đặc biệt là đối với các sản phẩm thiết yếu, vì một nền kinh tế mạnh mẽ và tự cường hậu COVID-19. Để đạt được mục tiêu này, chúng tôi hoan nghênh việc thông qua Kế hoạch Hành động ASEAN+3 về Giảm thiểu Tác động Kinh tế của Đại dịch COVID-19, Tuyên bố chung của các Bộ trưởng Kinh tế ASEAN-Trung Quốc về Tăng cường hợp tác theo thỏa thuận thương mại tự do ASEAN – Trung Quốc (ACFTA), Kế hoạch Hành động Phục hồi kinh tế ASEAN-Nhật Bản, Các Sáng kiến chung về Tăng cường Kết nối kinh tế giữa ASEAN-Hàn Quốc ứng phó với sự bùng phát của dịch COVID-19 và Tuyên bố chung của các Bộ trưởng Giao thông ASEAN - Trung Quốc về Đảm bảo Giao thông Vận tải và Hậu cần thông suốt nhằm chống lại dịch COVID-19 và khôi phục kinh tế. Chúng tôi hoan nghênh việc thông qua Tuyên bố của các nhà lãnh đạo EAS về Tăng cường Năng lực Tập thể trong Phòng ngừa và Ứng phó Dịch bệnh.

Đánh giá giữa kỳ (MTR) các Kế hoạch Tổng thể Xây dựng Cộng đồng ASEAN và Kế hoạch Tổng thể về Kết nối ASEAN (MPAC) 2025

22. Chúng tôi đánh giá cao nỗ lực của ba Trụ cột Cộng đồng ASEAN và Ủy ban Điều phối Kết nối ASEAN (ACCC) trong việc thực hiện Đánh giá giữa kỳ các Kế hoạch Tổng thể Xây dựng Cộng đồng, Kế hoạch tổng thể Kết nối ASEAN (MPAC) 2025 và đã đạt được các mục tiêu đã đề ra. Quá trình Đánh giá này đóng vai trò quan trọng, không chỉ đưa ra nhận xét về tình hình triển khai các nỗ lực xây dựng Cộng đồng mà còn giúp phát triển các ý tưởng về cách thức tiếp tục triển khai những mục tiêu còn lại một cách tốt nhất cho tới năm 2025, đặc biệt trong bối cảnh mới với những thách thức mới nổi lên. Kết quả của Đánh giá giữa kỳ cũng sẽ là nền tảng quan trọng cho việc xây dựng Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN sau năm 2025.
23. Chúng tôi hoan nghênh việc đệ trình Báo cáo Kiểm điểm giữa kỳ Kế hoạch Tổng thể Cộng đồng Chính trị - An ninh (APSC) ASEAN 2025. Chúng tôi ghi nhận kết quả đáng khích lệ của Báo cáo, bởi phần lớn các hoạt động được tiến hành trong quá trình thực hiện Kế hoạch tổng thể APSC 2025, cho đến nay, có tác động từ trung bình đến cao đối với tiến trình xây dựng Cộng đồng ASEAN và 80% các hoạt động được kỳ vọng sẽ tiếp tục duy trì trong tương lai. Chúng tôi hài lòng ghi nhận tiến triển đáng khích lệ đạt được với 96% các dòng hành động trong Kế hoạch tổng thể APSC 2025 đã được thực hiện. Chúng tôi ghi nhận đánh giá chân thực của Báo cáo về những thách thức gặp

phải trong quá trình thực hiện Kế hoạch tổng thể APSC 2025 cũng như các khuyến nghị định hướng thời gian tới, bao gồm đảm bảo tính phù hợp và khả năng đáp ứng của Kế hoạch tổng thể với bối cảnh quốc tế và khu vực đang đổi thay.

24. Chúng tôi hoan nghênh việc đệ trình Báo cáo sơ bộ Đánh giá giữa kỳ Kế hoạch Tổng thể Cộng đồng Kinh tế ASEAN (AEC) 2025 thông qua Hội đồng Cộng đồng Kinh tế ASEAN. Chúng tôi nhấn mạnh rằng mặc dù đã đạt được nhiều tiến bộ đáng kể trong việc thực hiện các biện pháp chiến lược trong Kế hoạch tổng thể Cộng đồng Kinh tế ASEAN 2025, chúng ta vẫn cần tiếp tục nỗ lực để thúc đẩy việc thực hiện các cam kết còn lại cũng như đảm bảo chất lượng thực hiện các dòng hành động và các sáng kiến. Chúng tôi hài lòng ghi nhận đánh giá thực chất về việc thực hiện cũng như những thách thức thực tế gặp phải, kết quả và tác động của việc thực hiện cho đến nay cũng như các khuyến nghị sơ bộ về cả mặt hoạt động và mặt chiến lược. Chúng tôi nhận thức tầm quan trọng và tính cấp thiết ngày càng tăng trong giải quyết các vấn đề liên ngành, liên trụ cột cũng như những thách thức đáng kể do dịch COVID-19 gây ra trong quá trình thực hiện Kế hoạch tổng thể Cộng đồng Kinh tế ASEAN 2025 còn lại. Chúng tôi mong đợi bản cuối cùng Báo cáo Đánh giá giữa kỳ Kế hoạch tổng thể Cộng đồng Kinh tế ASEAN 2025 gồm những đánh giá việc thực hiện tính đến năm 2020 và ghi nhận rằng bản Báo cáo cuối cùng sẽ được đăng tải công khai. Chúng tôi gửi lời cảm ơn tới Chương trình Hỗ trợ Hội nhập Khu vực ASEAN của Liên minh Châu Âu (ARISE) mở rộng vì những hỗ trợ trong tiến trình Đánh giá giữa kỳ Kế hoạch tổng thể Cộng đồng Kinh tế ASEAN (AEC) 2025.
25. Chúng tôi ghi nhận Báo cáo Đánh giá giữa kỳ việc thực hiện Kế hoạch tổng thể Cộng đồng Văn hóa - Xã hội ASEAN (ASCC) 2025. Báo cáo tập trung vào tiến trình và thách thức, đồng thời đề xuất định hướng xây dựng một trụ cột Cộng đồng Văn hóa – Xã hội gắn kết và đem lại lợi ích cho người dân ASEAN trong tương lai. Với những đánh giá ở cả cấp độ quốc gia và khu vực, Đánh giá giữa kỳ sẽ đưa ra những đánh giá tổng thể về việc thực hiện Kế hoạch Tổng thể ASCC 2025. Ngoài những tiến trình đã đạt được cho đến nay của các hoạt động của các cơ quan chuyên ngành, Báo cáo nhấn mạnh sự cần thiết phải đề ra các nỗ lực cụ thể hơn để nâng cao hiệu quả thực hiện các hoạt động này cũng như các cam kết và Tuyên bố của các Nhà lãnh đạo ASEAN trong việc thực thi 5 lĩnh vực trọng tâm của Kế hoạch tổng thể, đặc biệt để thích ứng với tình hình hiện tại và chuẩn bị cho một thế giới hậu COVID-19. Chúng tôi cũng hoan nghênh những nỗ lực của ASCC trong việc thực hiện Nghiên cứu cơ sở Kế hoạch Tổng thể ASCC 2025, đóng vai trò là tài liệu tham khảo quan trọng cho Báo cáo Đánh giá giữa kỳ.
26. Chúng tôi hoan nghênh việc hoàn tất và những kết quả đạt được của Đánh giá giữa kỳ Kế hoạch tổng thể Kết nối ASEAN (MPAC) 2025, tái khẳng định những thành quả mà ASEAN đã đạt được hướng đến một ASEAN hội nhập toàn diện và thông suốt vào năm 2025 và hỗ trợ cho các nỗ lực xây dựng Cộng đồng ASEAN. Chúng tôi kêu gọi tất cả các bên liên quan triển khai các khuyến nghị mà Đánh giá giữa kỳ đưa ra nhằm tăng cường thực hiện hiệu quả Kế hoạch MPAC 2025, đồng thời đóng góp vào nỗ lực phục hồi toàn diện của khu vực.

Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN sau 2025

27. Chúng tôi nhất trí về tầm quan trọng của việc xây dựng Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN sau 2025 sau khi hoàn thiện Tầm nhìn Cộng đồng 2025 để định vị ASEAN tốt hơn trong bối cảnh toàn cầu và khu vực đang đổi thay. Để đạt được mục tiêu đó, chúng tôi đã ra Tuyên bố Hà Nội về Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN sau 2025. Chúng tôi nhất trí rằng kết quả của các Báo cáo Đánh giá Giữa kỳ của ba Kế hoạch tổng thể Xây dựng Cộng đồng ASEAN 2025, Đánh giá Giữa kỳ Kế hoạch tổng thể Kết nối ASEAN (MPAC) 2025, Kế hoạch Công tác giai đoạn IV Sáng kiến Hội nhập ASEAN (IAI), Khung Phục hồi Tổng thể ASEAN và Kế hoạch Thực hiện cùng các tài liệu liên quan khác sẽ là cơ sở cho các cuộc thảo luận sau này về xây dựng Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN sau năm 2025. Chúng tôi giao nhiệm vụ cho Hội đồng Điều phối ASEAN (ACC) giám sát tổng thể quá trình xây dựng Tầm nhìn, trước hết là vạch ra lộ trình và các thành tố chính để các Nhà lãnh đạo ASEAN cân nhắc và xem xét; đồng thời xem xét việc thành lập Nhóm Đặc trách Cao cấp (HLTF) để lên kế hoạch và triển khai xây dựng Tầm nhìn và các văn kiện liên quan. Chúng tôi cũng chỉ đạo các Trụ cột Cộng đồng ASEAN đóng góp vào quá trình xây dựng Tầm nhìn, trong đó ghi nhận tầm quan trọng của việc thúc đẩy sự gắn kết, bao trùm và cách tiếp cận toàn thể, thống nhất, đảm bảo sự tham gia và tham vấn đầy đủ với các bên liên quan trong ASEAN.

Rà soát việc triển khai Hiến chương ASEAN

28. Chúng tôi đánh giá cao nỗ lực của Ban Thư ký ASEAN, với sự tham vấn với các Quốc gia Thành viên ASEAN để xây dựng tài liệu Báo cáo Phạm vi Đánh giá việc Triển khai Hiến chương ASEAN, tập trung vào triển khai các Chương liên quan đến hoạt động, vận hành của các cơ quan trong ASEAN và việc áp dụng các quy tắc, thủ tục để thực hiện các hoạt động thường xuyên của ASEAN. Chúng tôi nhất trí về phạm vi rà soát việc triển khai Hiến chương ASEAN như đã được đề cập trong Báo cáo phạm vi, cụ thể là các điều khoản về Các cơ quan chuyên ngành cấp Bộ trưởng ASEAN, Tổng Thư ký ASEAN và Ban Thư ký ASEAN, Quỹ ASEAN, Các thể chế liên kết với ASEAN, việc áp dụng Quy tắc thủ tục về ký kết các Hiệp định Quốc tế của ASEAN (ROPCIA), Nghị định thư về Cơ chế Giải quyết Tranh chấp và Hướng dẫn về Quan hệ Đối ngoại của ASEAN. Chúng tôi giao ACC giám sát việc thực hiện quá trình đánh giá triển khai Hiến chương dựa trên khuyến nghị tại Báo cáo phạm vi của các Quốc gia Thành viên ASEAN với sự hỗ trợ của Ban Thư ký ASEAN, các cơ quan ASEAN có liên quan và các cơ quan chuyên ngành thuộc ba Trụ cột Cộng đồng ASEAN.

Thúc đẩy Bản sắc ASEAN

29. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của việc thúc đẩy và nâng cao nhận thức về Cộng đồng và Bản sắc ASEAN. Chúng tôi khuyến khích việc tăng cường treo Cờ ASEAN tại công sở, cơ quan hành chính của Quốc gia Thành viên ASEAN, phù hợp với luật pháp và quy định có liên quan của từng Quốc gia Thành viên ASEAN và việc sử dụng ASEAN ca tại các sự kiện, hoạt động chính thức của ASEAN. Chúng tôi ghi nhận việc sửa đổi Hướng dẫn Sử dụng ASEAN ca nhằm tăng cường việc sử dụng ASEAN ca tại các hoạt động chính thức của ASEAN.

30. Chúng tôi thông qua Bản Tường thuật về Bản sắc ASEAN, trong đó nêu rõ các giá trị được kế thừa và xây dựng nhằm góp phần làm sâu sắc hơn nhận thức gắn kết với khu vực trong nỗ lực xây dựng Cộng đồng ASEAN. Chúng tôi khuyến khích sự phối hợp liên ngành và liên trụ cột để lồng ghép Bản sắc ASEAN trong các công việc của ASEAN.

Phát triển Tiểu vùng

31. Chúng tôi ghi nhận vai trò tương hỗ và đóng góp của hợp tác tiểu vùng trong việc hiện thực hóa các các nỗ lực xây dựng Cộng đồng ASEAN và mục tiêu về một Cộng đồng ASEAN bao trùm, hướng tới người dân, lấy người dân làm trung tâm, không bỏ ai lại phía sau, đồng thời là chất xúc tác cho tăng trưởng kinh tế, làm sâu sắc hơn quá trình hội nhập kinh tế và kết nối khu vực. Chúng tôi ghi nhận tầm quan trọng của hợp tác tiểu vùng đối với quá trình hội nhập khu vực của ASEAN và quá trình xây dựng cộng đồng, thu hẹp khoảng cách phát triển, tăng cường tính cạnh tranh tổng thể của ASEAN đồng thời tăng cường phát triển bền vững và bao trùm phù hợp với vai trò trung tâm và đoàn kết ASEAN. Chúng tôi cũng nhìn nhận tầm quan trọng của việc đảm bảo rằng các chiến lược phát triển tiểu vùng phù hợp với chiến lược phát triển chung của ASEAN, thông qua tăng cường gắn kết các nỗ lực hợp tác tiểu vùng hiện có với xây dựng Cộng đồng ASEAN. Để đạt được mục tiêu đó, chúng tôi nhất trí với các khuyến nghị của ACC trong Báo cáo của ACC trình lên Hội nghị Cấp cao ASEAN lần thứ 37. Chúng tôi giao ACC giám sát và báo cáo lên các Cấp cao ASEAN về tiến trình nâng cao vai trò của ASEAN trong hợp tác tiểu vùng. Chúng tôi khuyến khích việc tăng cường gắn kết, phối hợp giữa hợp tác ASEAN và các khuôn khổ hợp tác tiểu vùng, bao gồm Chiến lược hợp tác kinh tế Ayeyarwady-Chao Phraya-Mekong (ACMECS), hợp tác Campuchia-Lào-Myanmar-Việt Nam (CLMV), Khu vực Tam giác phát triển Campuchia-Lào-Việt Nam và các khuôn khổ hợp tác Mekong khác như Khu vực tăng trưởng Đông ASEAN Brunei-Indonesia-Malaysia-Philippines (BIMP-EAGA), Tam giác tăng trưởng Indonesia-Malaysia-Thái Lan (IMT-GT) nhằm đạt được mục tiêu thu hẹp khoảng cách phát triển giữa các Quốc gia Thành viên ASEAN, thúc đẩy phát triển đồng đều và bền vững trong Cộng đồng ASEAN, gắn phát triển tiểu vùng với sự phát triển toàn diện của ASEAN.
32. Chúng tôi đánh giá cao báo cáo “Chiến lược Phát triển Tiểu vùng ở ASEAN hậu dịch COVID-19: Tính Bao trùm và Bền vững trong Tiểu vùng sông Mê-Công (MEKONG 2030)” của Viện Nghiên cứu Kinh tế ASEAN và Đông Á (ERIA), với những thông tin hữu ích về phát triển tiểu vùng ASEAN và vai trò của hợp tác tiểu vùng trong quá trình xây dựng Cộng đồng ASEAN.

Bình đẳng giới và trao quyền cho phụ nữ

33. Chúng tôi tái khẳng định cam kết mạnh mẽ của ASEAN trong việc thúc đẩy quyền lợi và trao quyền cho phụ nữ và trẻ em gái, khuyến khích sự đóng góp tích cực của họ vào hòa bình, an ninh, ổn định và phát triển bền vững tại khu vực và toàn cầu. Chúng tôi hoan nghênh việc hiện thực hóa các sáng kiến chính của ASEAN trong lĩnh vực này, bao gồm việc tổ chức thành công và các kết quả tích cực của Phiên họp đặc biệt tại Hội nghị Cấp cao ASEAN lần thứ 36 về Trao quyền cho Phụ nữ trong Kỷ nguyên Số; Đối thoại cấp Bộ trưởng ASEAN về Tăng cường vai trò của Phụ nữ vì Hòa bình và An ninh

Bền vững và Hội nghị Thượng đỉnh Lãnh đạo nữ ASEAN lần đầu tiên được tổ chức trong khuôn khổ Hội nghị Cấp cao ASEAN lần thứ 37 về Vai trò của Phụ nữ trong Xây dựng Cộng đồng ASEAN Gắn kết, Năng động, Bền vững và Bao trùm trong Thế giới hậu COVID-19. Chúng tôi ghi nhận những hệ lụy bất cân xứng của dịch COVID-19 đối với phụ nữ và trẻ em gái, đồng thời công nhận vai trò không thể thiếu của phụ nữ và những đóng góp của họ đối với sự phát triển kinh tế, xã hội cũng như việc duy trì hoà bình, an ninh, ổn định, đặc biệt trong cuộc chiến chống đại dịch COVID-19. Chúng tôi nhấn mạnh vai trò quan trọng của phụ nữ trong việc xây dựng một Cộng đồng ASEAN ngày càng gắn kết, năng động, bền vững và bao trùm hơn trong thời kỳ hậu dịch bệnh và nhất trí đặt sự lãnh đạo và đóng góp của phụ nữ tại vị trí trung tâm trong các nỗ lực phục hồi, đặc biệt trong việc triển khai Khung Phục hồi Tổng thể ASEAN và Kế hoạch Thực hiện. Những nỗ lực này của ASEAN có ý nghĩa quan trọng khi thế giới kỷ niệm 25 năm thông qua Tuyên bố và Chương lĩnh Bắc Kinh và 20 năm thực hiện Nghị quyết số 1325 về Phụ nữ, Hoà bình và An ninh. Chúng tôi nhất trí thúc đẩy hơn nữa chương trình nghị sự về Phụ nữ, Hoà bình và An ninh trong quá trình xây dựng Cộng đồng ASEAN và chỉ đạo các cơ quan chuyên ngành ASEAN thuộc ba Trụ cột Cộng đồng ASEAN lồng ghép quan điểm bình đẳng giới vào các công việc của mình.

34. Chúng tôi đánh giá cao cam kết của khu vực tư nhân thông qua Hội đồng Tư vấn Kinh doanh ASEAN (ASEAN BAC) nhằm tăng cường hợp tác chặt chẽ và hiệu quả với khu vực công trong thúc đẩy thực hiện các biện pháp về y tế công cộng khẩn cấp nhằm ứng phó với đại dịch COVID-19 và tiếp tục theo dõi các biện pháp cải cách kinh tế bao trùm và bền vững như đã được trình bày tại báo cáo “Con đường Hướng tới sự Phục hồi và Hy vọng cho ASEAN” của ASEAN BAC. Chúng tôi khuyến khích khu vực tư nhân tiếp tục tăng cường hợp tác với ASEAN nhằm thúc đẩy các biện pháp cụ thể để bảo vệ cuộc sống và sinh kế của người dân ASEAN và đảm bảo phục hồi kinh tế mạnh mẽ và nhanh chóng hơn.

SÁNG KIẾN HỘI NHẬP ASEAN

35. Chúng tôi hài lòng ghi nhận tiến độ triển khai Kế hoạch Công tác giai đoạn III (2016 - 2020) của Sáng kiến Hội nhập ASEAN (IAI) sẽ hoàn tất vào ngày 31 tháng 12 năm 2020. Chúng tôi tái khẳng định cam kết thu hẹp khoảng cách phát triển trong ASEAN và nâng cao năng lực cạnh tranh của ASEAN với tư cách là một khu vực và đẩy nhanh tiến trình hội nhập ASEAN. Theo đó, chúng tôi vui mừng thông qua Kế hoạch Công tác IAI giai đoạn IV (2021-2025), trong đó giữ nguyên 5 lĩnh vực chiến lược là nông nghiệp và thực phẩm, thuận lợi hoá thương mại, Doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa (MSMEs), giáo dục, y tế và phúc lợi, với các dòng hành động được làm mới và có tính đến các vấn đề đang nổi lên như Công nghiệp 4.0, giới và hòa nhập xã hội, bền vững môi trường, và tác động của đại dịch COVID-19. Chúng tôi quyết tâm hiện thực hóa Kế hoạch Công tác Giai đoạn IV hiệu quả, thông qua quan hệ đối tác với các bên đối thoại và đối tác bên ngoài của ASEAN, bao gồm các tổ chức quốc tế, khu vực tư nhân và phân bổ nguồn lực hiệu quả. Nhận thấy rằng Kế hoạch Công tác giai đoạn IV gắn bó chặt chẽ với các Kế hoạch Tổng thể Cộng đồng ASEAN, chúng tôi giao nhiệm vụ cho các cơ quan chuyên ngành liên quan của ASEAN hỗ trợ triển khai Kế hoạch Công tác trong các lĩnh vực thuộc phạm vi phụ trách của mình.

KẾT NỐI ASEAN

36. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của tăng cường kết nối khu vực, đặc biệt trong hỗ trợ khu vực phục hồi sau đại dịch. Chúng tôi đánh giá cao công việc của Ủy ban Điều phối Kết nối ASEAN (ACCC), các Cơ quan chủ trì triển khai, các Cơ quan chuyên ngành liên quan của ASEAN cũng như các Điều phối Quốc gia MPAC 2025 và các Đầu mối Quốc gia trong việc thúc đẩy chương trình Kết nối ASEAN. Chúng tôi hoan nghênh việc hoàn thành Báo cáo đánh giá tiến độ lần thứ hai và Báo cáo kiểm điểm giữa kỳ của MPAC 2025 và nhấn mạnh rằng các kết quả và khuyến nghị tại Báo cáo kiểm điểm giữa kỳ của MPAC 2025 sẽ cung cấp nội dung quan trọng cho định hướng tương lai của Kết nối ASEAN.
37. Chúng tôi hài lòng ghi nhận những nỗ lực thúc đẩy cơ sở hạ tầng bền vững trong ASEAN thông qua Danh mục các dự án cơ sở hạ tầng tiềm năng của ASEAN và Chiến lược đô thị hoá bền vững ASEAN (ASUS), và hoan nghênh việc hoàn thiện Khung nâng cao năng suất cơ sở hạ tầng ASEAN. Chúng tôi được khích lệ bởi sáng kiến xây dựng Cơ sở dữ liệu ASEAN về các tuyến giao thương và Khung nâng cao hiệu quả chuỗi cung ứng để góp phần giảm thiểu tác động của COVID-19 trong khu vực, kích thích phục hồi kinh tế sau đại dịch và thúc đẩy tự cường. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của việc phát triển nguồn nhân lực đối với một ASEAN gắn kết và thích ứng, và khuyến khích nỗ lực hơn nữa để thúc đẩy kết nối con người trong khuôn khổ MPAC 2025. Chúng tôi bày tỏ sự cảm kích đối với các bên Đối thoại và đối tác bên ngoài của chúng tôi đã tiếp tục hỗ trợ MPAC 2025 và tái khẳng định cam kết thúc đẩy cộng tác và hợp tác hơn nữa, bao gồm thông qua tăng cường tính tương hỗ giữa các sáng kiến kết nối có liên quan trong và ngoài ASEAN, phù hợp với chủ trương Liên kết các Kết nối của ASEAN.
38. Chúng tôi hoan nghênh việc tổ chức thành công các Hội nghị Tham vấn của Ủy ban Điều phối kết nối ASEAN với các Đối tác đối thoại và các Đối tác bên ngoài về Kết nối, và Diễn đàn Kết nối ASEAN lần thứ 11 về Tăng cường tính liên kết, khả năng ứng phó của ASEAN thông qua Kết nối bền vững và Phát triển nguồn nhân lực, tổ chức vào các ngày 26 tháng 8 năm 2020 và ngày 28 tháng 8 năm 2020 vừa qua.

MẠNG LƯỚI CÁC THÀNH PHỐ THÔNG MINH ASEAN

39. Chúng tôi đánh giá cao những nỗ lực tiến bộ của Mạng lưới các Thành phố thông minh ASEAN (ASCN) trong tăng cường các cơ chế thể chế để giám sát tiến độ thực hiện Kế hoạch Hành động Thành phố Thông minh (SCAPs), củng cố quan hệ hợp tác, và chuẩn bị cho việc mở rộng thành viên trong tương lai của mạng lưới. Chúng tôi hoan nghênh việc thông qua Khung Giám sát và Đánh giá ASCN và Hướng dẫn Quan hệ giữa ASCN với các Đối tác Bên ngoài tại Hội nghị Thường niên lần thứ 3 Mạng lưới các Thành phố Thông minh ASEAN ngày 17/07/2020 và sau đó được Hội nghị Tham vấn Chung (JCM) thông qua. Chúng tôi ghi nhận những nỗ lực của các thành viên Mạng lưới Thành phố thông minh ASEAN trong ứng phó với Đại dịch COVID-19 và khuyến khích Mạng lưới ASCN trao đổi những ý tưởng và chia sẻ kinh nghiệm trong việc hỗ trợ các nỗ lực phục hồi COVID-19. Chúng tôi đánh giá cao sự hỗ trợ không ngừng của các Đối tác Đối thoại ASEAN và các đối tác bên ngoài trong việc xây dựng quan hệ đối tác với Mạng lưới các Thành phố

thông minh và nâng cao năng lực của họ trong phát triển thành phố thông minh.

GIẢI THƯỞNG ASEAN

40. Chúng tôi ghi nhận vai trò của Giải thưởng ASEAN trong việc tăng cường nhận thức của người dân ASEAN về khu vực về các giá trị cốt lõi và nguyên tắc của ASEAN đã được quy định trong Hiến chương, góp phần quan trọng trong quá trình xây dựng Cộng đồng ASEAN. Chúng tôi thông báo Giải thưởng ASEAN 2020 đã được trao cho Trung tâm Nghiên cứu ASEAN của Viện ISEAS-Yusof Ishak tại Singapore vì những đóng góp trong việc thúc đẩy hiểu biết và nhận thức sâu sắc hơn về ASEAN và đóng góp vào hợp tác và hội nhập khu vực trên các trụ cột của Cộng đồng ASEAN.

QUỸ ASEAN

41. Chúng tôi ghi nhận những nỗ lực không ngừng của Quỹ ASEAN trong hỗ trợ phát triển của thanh niên khu vực trong bối cảnh dịch COVID-19 thông qua chuyển đổi các chương trình đang thực hiện sang hình thức trực tuyến. Chúng tôi đánh giá cao sự hỗ trợ của Chính phủ Hàn Quốc trong tăng cường Bản sắc ASEAN thông qua Dự án “KONNECT ASEAN”. Chúng tôi khuyến khích Quỹ ASEAN tiếp tục hợp tác với khu vực tư nhân để trang bị cho thanh niên ASEAN các kỹ năng lãnh đạo trong tương lai, thông qua các chương trình như Sáng tạo kỹ thuật số ASEAN, Các nhà Khoa học trẻ ASEAN và trao quyền cho Thanh niên ASEAN. Chúng tôi ghi nhận những kết quả tích cực của Hội nghị mô phỏng Hội nghị ASEAN của Quỹ ASEAN (AFMAM) với mục đích tăng cường sự tham gia tích cực của thanh niên bằng cách tăng cường nhận thức và kiến thức về khu vực. Chúng tôi mong đợi việc vận hành chương trình ASEAN CARES với hi vọng sẽ giảm thiểu các tác động tiêu cực của đại dịch COVID-19 đối với cộng đồng.

CỘNG ĐỒNG CHÍNH TRỊ-AN NINH ASEAN

42. Chúng tôi hoan nghênh Tuyên bố của các Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN về Tầm quan trọng của việc duy trì hòa bình và ổn định ở Đông Nam Á nhân dịp Kỷ niệm 53 năm Ngày thành lập ASEAN, khẳng định cam kết mạnh mẽ của ASEAN trong duy trì Đông Nam Á là một khu vực hòa bình, an ninh, trung lập và ổn định, đồng thời tăng cường các giá trị vì hòa bình trong khu vực phù hợp với luật pháp quốc tế. Chúng tôi tái khẳng định tầm quan trọng của việc tiếp tục xây dựng lòng tin chiến lược và sự tin cậy lẫn nhau giữa các quốc gia, tự kiểm chế trong tiến hành các hoạt động có thể làm phức tạp hoặc leo thang các tranh chấp và ảnh hưởng đến hòa bình và ổn định, không đe dọa hoặc sử dụng vũ lực, và giải quyết các khác biệt và tranh chấp bằng biện pháp hòa bình phù hợp với luật pháp quốc tế.
43. Chúng tôi tái khẳng định Hiệp ước Thân thiện và Hợp tác ở Đông Nam Á (TAC) là bộ quy tắc then chốt để điều chỉnh mối quan hệ giữa các quốc gia trong khu vực và là nền tảng để duy trì hòa bình và ổn định khu vực. Chúng tôi tái khẳng định cam kết thúc đẩy hơn nữa các nguyên tắc của TAC trong và ngoài khu vực, và nhấn mạnh tầm quan trọng của việc các Bên tham gia ký kết thực thi nghĩa vụ của mình trong khuôn khổ Hiệp ước. Chúng tôi hoan nghênh việc ngày càng có nhiều bên quan tâm muốn tham gia TAC trên cơ sở tôn trọng và phù hợp với các mục tiêu và nguyên tắc của Hiệp ước. Theo

đó, chúng tôi hoan nghênh việc Colombia, Cuba và Nam Phi tham gia TAC, và trông đợi Qatar và các Tiểu Vương quốc Ả rập Thống nhất tham gia TAC trong tương lai.

44. Chúng tôi cũng tái khẳng định cam kết duy trì khu vực Đông Nam Á không có Vũ khí Hạt nhân, cũng như các loại vũ khí hủy diệt hàng loạt khác như đã nêu trong Hiệp ước Khu vực Đông Nam Á không có Vũ khí hạt nhân (Hiệp ước SEANWFZ) và Hiến chương ASEAN. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của thực hiện đầy đủ và hiệu quả Hiệp ước SEANWFZ, bao gồm thông qua thực hiện Kế hoạch hành động Tăng cường Triển khai Hiệp ước SEANWFZ 2018-2022. Chúng tôi khẳng định cam kết tiếp tục hợp tác với các nước sở hữu vũ khí hạt nhân (NWS) và tăng cường các nỗ lực hiện nay của các bên nhằm giải quyết các vấn đề còn tồn đọng phù hợp với các mục tiêu và nguyên tắc của Hiệp ước SEANWFZ. Chúng tôi sẽ tiếp tục đề trình Nghị quyết về SEANWFZ được xây dựng hai năm một lần lên Đại hội đồng Liên hợp quốc thông qua Ủy ban thứ nhất.
45. Chúng tôi kiên trì với cam kết chống chủ nghĩa khủng bố, cấp tiến hóa, cực đoan bạo lực và tội phạm xuyên quốc gia, đặc biệt trước các thách thức và mối đe dọa mới do đại dịch COVID-19 gây ra, bao gồm thông qua tăng cường hợp tác liên ngành, liên trụ cột để đạt được mục tiêu này. Chúng tôi hoan nghênh các Cơ quan Chuyên ngành ASEAN tiếp tục nỗ lực thực hiện Kế hoạch Công tác Chống buôn bán người Bohol (2017-2020) và mong đợi vòng kiểm điểm và thảo luận cuối cùng về định hướng thúc đẩy Kế hoạch Công tác. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của việc thực hiện đầy đủ và hiệu quả Kế hoạch Công tác của Kế hoạch Hành động ASEAN về phòng, chống sự Gia tăng của Cấp tiến hoá và Bạo lực cực đoan (Kế hoạch Công tác Ba-li) 2019-2025 để giải quyết vấn đề cấp tiến hoá và bạo lực cực đoan trong khu vực một cách toàn diện. Chúng tôi mong đợi Dự thảo Tài liệu khái niệm của Thái Lan về “Lộ trình Hợp tác Quản lý Biên giới ASEAN” được hoàn thiện và thông qua bởi Hội nghị Bộ trưởng ASEAN về Tội phạm Xuyên Quốc gia (AMMTC), hướng tới nâng cao hiệu quả quản lý biên giới trong khu vực.
46. Chúng tôi hoan nghênh Tuyên bố Chủ tịch của Hội nghị Bộ trưởng ASEAN về An ninh mạng (AMCC) lần thứ 5 ngày 7/10/2020 trong đó nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tiếp tục xây dựng và triển khai các chương trình phối hợp nâng cao năng lực khu vực về an ninh mạng nhằm mục tiêu trang bị cho các quốc gia thành viên ASEAN năng lực về chính sách, khả năng vận hành và kỹ thuật để thực thi các chuẩn mực về thúc đẩy ứng xử trách nhiệm của các quốc gia trên không gian mạng trong bối cảnh an ninh quốc tế theo khuyến nghị của Báo cáo năm 2015 của Nhóm Chuyên gia Chính phủ của Liên hợp quốc về sự phát triển trong lĩnh vực thông tin và truyền thông trong bối cảnh an ninh quốc tế (UNGGE) cũng như đề xuất giao các cơ quan chuyên ngành ASEAN xác định các lĩnh vực hợp tác và xây dựng năng lực nhằm nâng cao khả năng tự cường của Cơ sở hạ tầng Thông tin Trọng yếu (CII) xuyên biên giới và đóng vai trò chính trong hệ thống truyền thông và thương mại khu vực. Chúng tôi cũng hoan nghênh cuộc họp đầu tiên của Ủy ban Điều phối An ninh mạng ASEAN được tổ chức ngày 5/11/2020 theo hình thức trực tuyến.
47. Chúng tôi tái khẳng định cam kết hướng tới một khu vực ASEAN không có ma túy và không khoan nhượng với ma túy. Chúng tôi kiên định thực hiện cam kết này trong bối cảnh các nỗ lực toàn cầu nhằm tái phân loại một số loại

ma túy bất hợp pháp. Chúng tôi đánh giá cao Trung tâm Hợp tác Ma túy ASEAN (ASEAN NARCO) vì nỗ lực ban hành ấn bản mới của Báo cáo Giám sát Ma túy ASEAN 2019 - một tài liệu quan trọng trong hợp tác chống ma túy bất hợp pháp của ASEAN.

48. Chúng tôi đánh giá cao cam kết của kênh quốc phòng trong giải quyết các vấn đề an ninh cùng quan tâm, đồng thời tiếp tục đóng góp vào nỗ lực chung để ứng phó với đại dịch COVID-19. Chúng tôi ghi nhận việc kênh quốc phòng đang hoàn thiện Chương trình Công tác Ba năm của Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN (ADMM) giai đoạn 2020-2022 và các Kế hoạch Công tác giai đoạn 2020-2023 của Nhóm làm việc các chuyên gia ADMM+, nhằm định hướng hợp tác thiết thực cho ADMM và ADMM+ trong giai đoạn mới.
49. Chúng tôi đánh giá cao Hội nghị Bộ trưởng Tư pháp các nước ASEAN (ALAWMM) và Hội nghị Quan chức Tư pháp Cao cấp ASEAN (ASLOM) về công tác trong lĩnh vực luật pháp và pháp lý, góp phần hỗ trợ chương trình nghị sự xây dựng Cộng đồng ASEAN và mong đợi tiến triển trong quá trình xây dựng Hiệp định dẫn độ ASEAN.
50. Chúng tôi ghi nhận Nghị quyết A/RES/74/19 của Đại hội đồng Liên hợp quốc nhấn mạnh, trong Phần mở đầu, tính phổ quát và thống nhất của Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển 1982, đồng thời khẳng định Công ước là khuôn khổ pháp lý cho tất cả các hoạt động trên đại dương và biển, cũng như tầm quan trọng chiến lược của Công ước với vai trò là cơ sở cho mọi hành động và hợp tác ở cấp quốc gia, khu vực và quốc tế trong lĩnh vực biển. Chúng tôi hoan nghênh những tiến triển tích cực trong hợp tác biển giữa các nước thành viên ASEAN, bao gồm duy trì đối thoại xây dựng về các vấn đề là lợi ích và quan tâm chung trong các khuôn khổ Diễn đàn Khu vực ASEAN (ARF), Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN (ADMM) và Hội nghị Bộ trưởng Quốc phòng ASEAN mở rộng (ADMM-Plus), Hội nghị Bộ trưởng ASEAN về Tội phạm xuyên quốc gia (AMMTC), Hội nghị Cấp cao Đông Á (EAS), Diễn đàn Biển ASEAN (AMF) và Diễn đàn Biển ASEAN mở rộng (EAMF). Chúng tôi khuyến khích các nước thành viên ASEAN tăng cường hợp tác trong thúc đẩy an ninh biển, an toàn và tự do hàng hải và hàng không, xử lý tội phạm xuyên quốc gia trên biển, xây dựng môi trường thuận lợi cho giải quyết hòa bình các tranh chấp, bảo đảm sự bền vững biển, hỗ trợ nhân đạo cho người và phương tiện gặp nạn trên biển, chống nạn đánh cá bất hợp pháp, không khai báo, và không theo quy định (IUU), thúc đẩy kết nối và thương mại biển, tăng cường nghiên cứu khoa học biển, phù hợp với luật pháp quốc tế, bao gồm Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển 1982, các Tiêu chuẩn và Khuyến nghị thực tiễn (SARPs) liên quan của Tổ chức Hàng không Dân dụng Quốc tế (ICAO), và các văn kiện và công ước liên quan của Tổ chức Hàng hải Quốc tế (IMO).
51. Chúng tôi hoan nghênh việc thông qua Kế hoạch Công tác 5 năm 2021-2025 và các Chương trình/Hoạt động Ưu tiên 2021 của Ủy ban Liên chính phủ ASEAN về Nhân quyền (AICHR) tại Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN (AMM) lần thứ 53. Chúng tôi khuyến khích AICHR xây dựng một khuôn khổ giám sát và đánh giá để theo dõi tiến độ nhằm thực hiện các kế hoạch công tác toàn diện của AICHR một cách hiệu quả và có sức ảnh hưởng. Để ứng phó với COVID-19, chúng tôi khen ngợi các nỗ lực không ngừng của AICHR để trao đổi với các tổ chức và các bên liên quan trong khu vực và quốc tế để

chia sẻ các thực tiễn tốt và các sáng kiến để thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền trong ứng phó với các tình huống y tế khẩn cấp và phục hồi toàn diện sau đại dịch.

52. Chúng tôi khen ngợi những nỗ lực nhất quán của Viện Hòa bình và Hòa giải ASEAN (ASEAN-IPR) trong việc tăng cường các giá trị hòa bình hướng tới hòa hợp, hòa bình, an ninh và ổn định trong và ngoài khu vực thông qua các sáng kiến. Chúng tôi đánh giá cao việc tổ chức chuỗi hội thảo trực tuyến ASEAN-IPR để thảo luận về các chủ đề thích hợp liên quan tới hòa bình và hòa giải trong bối cảnh COVID-19. Chúng tôi khuyến khích Nhóm phụ nữ ASEAN vì hòa bình (AWPR) nâng cao nhận thức cộng đồng và ủng hộ cách tiếp cận theo quan điểm về giới đối với hòa bình và an ninh, hội nhập kinh tế và trao quyền, cũng như hỗ trợ thực hiện chương trình nghị sự Phụ nữ, Hòa bình và An ninh trong ASEAN. Chúng tôi ủng hộ ASEAN-IPR tiếp tục thực hiện tốt nhiệm vụ của mình trong việc giúp ASEAN xây dựng Cộng đồng ASEAN hòa bình, ổn định và thịnh vượng.
53. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của hành động bom mìn đối với hòa giải dân tộc và phát triển bền vững và hoan nghênh các nỗ lực thúc đẩy hành động bom mìn ở cấp độ toàn cầu, bao gồm tại Liên hợp quốc. Chúng tôi đánh giá cao vai trò của Trung tâm Hành động Mìn ASEAN (ARMAC) là một trung tâm chất lượng cao nhằm thúc đẩy các nỗ lực của ASEAN trong giải quyết vấn đề vật nổ còn sót lại sau chiến tranh (ERW) trong khu vực. Chúng tôi khuyến khích các đối tác của ASEAN tiếp tục đóng góp cho việc triển khai các dự án và hoạt động của ARMAC, bao gồm thông qua sáng kiến “Những người bạn của ARMAC”.

CỘNG ĐỒNG KINH TẾ ASEAN

54. Chúng tôi bày tỏ quan ngại về những thách thức nghiêm trọng đối với kinh tế khu vực khi đối mặt với COVID-19. Trong khu vực, chúng tôi ghi nhận chỉ số tăng trưởng kinh tế của ASEAN trong năm 2019 đã giảm xuống 4,6% từ mức 5,2% của năm trước, với tổng GDP là 3,2 nghìn tỷ USD. Chúng tôi ghi nhận tổng kim ngạch thương mại hàng hóa của ASEAN năm 2019 đạt 2,8 nghìn tỷ USD, trong đó thương mại nội khối ASEAN chiếm 22,5%; và tổng thương mại dịch vụ của ASEAN năm 2019 đạt 844,6 tỷ USD, trong đó nội khối ASEAN chiếm 14,8%. Về đầu tư, chúng tôi ghi nhận dòng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) vào ASEAN năm 2019 đạt 160,6 tỷ USD, trong đó nội khối ASEAN chiếm 13,9%. Tuy nhiên, chúng tôi ghi nhận với sự lo ngại về một cuộc suy thoái chưa từng có được dự báo có thể xảy ra vào năm 2020 do đại dịch, với nhiều áp lực được dự báo sẽ tác động lên thương mại và đầu tư như được thể hiện trong dữ liệu sơ bộ. Bất chấp những thách thức này, chúng tôi tự tin rằng các nền tảng kinh tế vĩ mô của chúng tôi vẫn vững chắc và chúng tôi cam kết cùng nhau hợp tác giảm thiểu các tác động kinh tế từ COVID-19, giữ thị trường rộng mở và tiếp tục xây dựng khả năng phục hồi và cạnh tranh chung của khu vực, hướng tới sự phục hồi nhanh chóng trong năm 2021.
55. Chúng tôi hoan nghênh những kết quả tốt đẹp đã đạt được trong việc thực hiện 13 Mục tiêu kinh tế ưu tiên trong năm Chủ tịch ASEAN của Việt Nam theo 3 định hướng thúc đẩy chiến lược là: (i) Thúc đẩy hội nhập và kết nối kinh tế nội khối ASEAN; (ii) Tăng cường sự tham gia của ASEAN với cộng

đồng toàn cầu vì hòa bình và phát triển bền vững; và (iii) Nâng cao khả năng ứng phó và thể chế của ASEAN. Cụ thể, chúng tôi hoan nghênh việc (i) Thông qua Chỉ số hội nhập số ASEAN (ADII); (ii) Ra mắt Báo cáo cơ sở các Chỉ số Phát triển Bền vững ASEAN (SDG) năm 2020 và Cổng thông tin cơ sở dữ liệu trực tuyến cho các Chỉ số SDG của ASEAN; (iii) Thông qua nội dung Hướng dẫn triển khai chính sách (IPG) của Khung chính sách thanh toán ASEAN cho thanh toán bán lẻ xuyên biên giới theo thời gian thực và dự thảo Hướng dẫn cập nhật Phụ lục về các trường hợp sử dụng IPG; (iv) Thông qua nội dung Báo cáo Thúc đẩy Tài chính Bền vững ở ASEAN; (v) Hoàn tất đàm phán Hiệp định Đối tác kinh tế toàn diện khu vực (RCEP) và hướng tới việc ký kết Hiệp định RCEP tại Hội nghị Cấp cao RCEP lần thứ 4 vào ngày 15/11/2020; (TH) (vi) Hoàn thành Báo cáo sơ bộ về Kiểm điểm giữa kỳ (MTR) cho Kế hoạch Tổng thể xây dựng Cộng đồng Kinh tế ASEAN (AEC) 2025; (vii) Thông qua nội dung Điều khoản tham chiếu (TOR) cho Mạng lưới các Trung tâm Đổi mới sáng tạo ASEAN; và (viii) Thông qua Khung An ninh Lương thực Tổng hợp ASEAN và Kế hoạch Hành động Chiến lược về An ninh Lương thực ASEAN (2021-2025). Chúng tôi ghi nhận việc Hội nghị Bộ trưởng Năng lượng ASEAN đang định hình cho khu vực chuyển đổi sang sử dụng năng lượng carbon thấp thông qua việc công bố ấn phẩm Triển vọng Năng lượng ASEAN lần thứ 6 và thông qua Kế hoạch Hành động ASEAN về Hợp tác năng lượng giai đoạn 2 (2021-2025), trong đó tập trung vào việc đẩy nhanh quá trình chuyển đổi năng lượng và nâng cao khả năng tự cường năng lượng thông qua đổi mới sáng tạo và hợp tác nhiều hơn. Ngoài ra, điều này cũng bao gồm các mục tiêu mới của khu vực về giảm cường độ sử dụng năng lượng và tăng tỷ trọng năng lượng tái tạo trong sản xuất điện cho tới năm 2025 và đánh giá các mô hình kinh doanh tiềm năng cho cơ sở hạ tầng truyền dẫn quốc gia do tư nhân tài trợ nhằm bổ sung cho các nỗ lực mở rộng hội nhập điện và thương mại điện trong khu vực. Chúng tôi cũng ghi nhận những tiến bộ trong xây dựng Lộ trình và Kế hoạch hành động nhằm thúc đẩy phát triển sản xuất thông minh ở ASEAN, các tài liệu Hướng dẫn về các Thực tiễn tốt nhất cho Phát triển Hệ sinh thái 5G ở ASEAN, những thảo luận đang diễn ra hướng tới việc giảm dần giá cước chuyển vùng di động quốc tế (IMR) trong ASEAN, và Lộ trình Chống đánh bắt cá bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định (IUU) trong Khu vực ASEAN giai đoạn 2020-2025.

56. Chúng tôi vui mừng ghi nhận những tiến bộ đạt được trong việc thực hiện Hướng dẫn thực hiện các cam kết ASEAN về các biện pháp phi thuế quan (NTM) đối với hàng hóa (Hướng dẫn NTM) và các sáng kiến khác nhằm hỗ trợ tạo thuận lợi thương mại. Cụ thể, chúng tôi ghi nhận việc thông qua nội dung đề xuất xây dựng khung đánh giá chi phí và hiệu quả của các NTM hiện có trong ASEAN thông qua Bộ công cụ NTM, với mục tiêu triển khai thí điểm tại các Quốc gia Thành viên ASEAN vào tháng 7/2021. Chúng tôi hoan nghênh việc thực hiện cơ chế Tự chứng nhận xuất xứ toàn ASEAN (AWSC) kể từ ngày 20/9/2020, nhằm giảm hơn nữa chi phí giao dịch thương mại và đơn giản hóa các thủ tục chứng nhận. Chúng tôi cũng hoan nghênh việc chính thức ra mắt Hệ thống Quá cảnh Hải quan ASEAN (ACTS) vào ngày 2/11/2020 để tạo thuận lợi cho việc vận chuyển hàng hóa qua biên giới. Trong khuôn khổ ACTS, các doanh nghiệp có thể mong đợi việc tiết kiệm thời gian và giảm chi phí, đồng thời kết nối tốt hơn trong việc vận chuyển hàng hóa qua đường bộ qua 6 Quốc gia thành viên tham gia (PMS), gồm Campuchia, CHDCND Lào, Malaysia, Singapore, Thái Lan và Việt Nam. Chúng tôi mong đợi việc vận hành trực tuyến Văn kiện Tuyên bố Hải quan

ASEAN (ACDD) thông qua Cơ chế một cửa ASEAN (ASW) giữa các Quốc gia thành viên ASEAN đã sẵn sàng. Chúng tôi kêu gọi các quan chức Hải quan gia tăng nỗ lực trong việc tăng cường hơn nữa tạo thuận lợi thương mại trong khu vực với các cách tiếp cận thực dụng hơn, bao gồm các chương trình mở đường, trong đó có Thỏa thuận công nhận lẫn nhau Chương trình Doanh nghiệp ưu tiên ASEAN (AEO) (AAMRA) và Chương trình Vận chuyển hàng Giá trị thấp ASEAN (ALVSP). Chúng tôi vui mừng với việc tiến hành ký kết Thỏa thuận thừa nhận lẫn nhau (MRA) đang diễn ra về Phê duyệt kiểu loại cho các sản phẩm ô tô, và việc hoàn thiện một số biện pháp tạo thuận lợi thương mại để giải quyết các rào cản kỹ thuật, trong đó bao gồm việc sửa đổi Hiệp định khung ASEAN 1998 về MRA và MRA về Xây dựng và Vật liệu Xây dựng; các Quốc gia thành viên ASEAN đang hoàn tất các thủ tục nội bộ để ủy quyền ký kết các MRA này, và việc hoàn thiện Hiệp định khung về Quy định An toàn Thực phẩm ASEAN.

57. Chúng tôi hoan nghênh việc hoàn tất ký kết Hiệp định Thương mại Dịch vụ ASEAN (ATISA) và Nghị định thư thứ tư sửa đổi Hiệp định Đầu tư Toàn diện ASEAN (ACIA), đặt nền tảng cho giai đoạn hợp tác tiếp theo của ASEAN để hội nhập thương mại dịch vụ và đầu tư, thông qua việc chuyển đổi sang cách tiếp cận chọn bỏ trong ATISA và bổ sung các bảo lưu về việc cấm đặt ra các yêu cầu hoạt động trong ACIA, và trông đợi các Thỏa thuận này sẽ đi vào hiệu lực đúng hạn. Chúng tôi kêu gọi các Quốc gia Thành viên ASEAN liên quan xúc tiến việc hoàn thành Gói cam kết thứ 10 trong khuôn khổ Hiệp định Khung ASEAN về Dịch vụ (AFAS) để tạo điều kiện thuận lợi cho việc chuyển đổi sang ATISA. Chúng tôi cũng hoan nghênh việc Nghị định thư thứ 2 và thứ 3 sửa đổi ACIA bắt đầu có hiệu lực vào ngày 18/6/2020. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của việc duy trì khu vực ASEAN là một điểm đến đầu tư hấp dẫn, đặc biệt khi khu vực phục hồi sau đại dịch COVID-19, và do đó nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tăng cường tạo thuận lợi đầu tư vào ASEAN trong trạng thái bình thường mới sau COVID-19.
58. Chúng tôi ghi nhận việc thông qua Hướng dẫn Chính sách Triển khai cho Khung chính sách thanh toán ASEAN đối với thanh toán bán lẻ xuyên biên giới theo thời gian thực sẽ giúp thúc đẩy hơn nữa kết nối thanh toán trong khu vực. Chúng tôi cũng ghi nhận rằng Báo cáo đã được thông qua về Thúc đẩy Tài chính Bền vững ở ASEAN sẽ khuyến khích hợp tác nhằm thúc đẩy hơn nữa chương trình nghị sự về tài chính bền vững. Chúng tôi cũng hoan nghênh việc thông qua Hướng dẫn về Khung thanh toán nội tệ ASEAN mà đã dẫn đến việc kết thúc đàm phán một số thỏa thuận thanh toán nội tệ song phương giữa các Quốc gia thành viên ASEAN quan tâm. Quan trọng hơn, chúng tôi khen ngợi việc mở rộng Khuôn khổ thanh toán tiền tệ nội tệ giữa Indonesia, Malaysia và Thái Lan sẽ có hiệu lực vào cuối năm 2020. Chúng tôi nhất trí rằng việc chia sẻ thông tin về việc sử dụng đồng nội tệ trong các hoạt động thương mại nội khối ASEAN nên được tiến hành liên tục để khuyến khích thanh toán bằng đồng nội tệ song phương, do đó, góp phần tăng khối lượng thương mại và đầu tư nội khối ASEAN trong tương lai. Chúng tôi ghi nhận những tiến triển đạt được trong việc thành lập Nền tảng chia sẻ thông tin và khả năng phục hồi an ninh mạng ASEAN (CRISP) như một nền tảng để chia sẻ thông tin tình báo về mối đe dọa và các thực tiễn tốt nhất liên quan đến an ninh mạng cũng như nỗ lực hoàn tất đàm phán Bản ghi nhớ (MOU) để vận hành chia sẻ thông tin giữa các thành viên Mạng và Kỹ thuật số (DTN).

Chúng tôi ghi nhận những đóng góp tiềm năng của những sáng kiến này trong việc chuyển đổi khu vực sang nền kinh tế số.

59. Chúng tôi ghi nhận những nỗ lực đang được triển khai để hỗ trợ sự phát triển của các doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa (MSME), thông qua việc chia sẻ chính sách hàng hóa và các hướng dẫn tham khảo thực hành trong bối cảnh khủng hoảng đại dịch. Theo đó, chúng tôi ghi nhận với sự đánh giá cao việc hoàn thành và chia sẻ các tài liệu tham khảo sau: Các ứng phó chính sách doanh nghiệp đối với COVID-19 ở ASEAN - Các biện pháp tăng cường khả năng chống chịu của MSME, Hướng dẫn thúc đẩy kinh doanh bao trùm trong ASEAN, và Hướng dẫn ASEAN về xây dựng một Hệ sinh thái năng động cho các doanh nghiệp khởi nghiệp trên khắp Đông Nam Á, được phát triển với sự hợp tác của nhiều đối tác phát triển từ Mạng lưới Hành động Kinh doanh Bao trùm (iBAN), Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD), và Ủy ban Kinh tế và Xã hội Châu Á và Thái Bình Dương của Liên hợp quốc (ESCAP). Chúng tôi khen ngợi Hội đồng Tư vấn Kinh doanh ASEAN (ASEAN-BAC) và các Hội đồng Kinh doanh chung (JBC) vì những khuyến nghị toàn diện cho khu vực để ứng phó và phục hồi sau đại dịch COVID-19 như được nêu rõ trong báo cáo của họ có tựa đề “Con đường hướng tới phục hồi và hy vọng cho ASEAN”. Chúng tôi ghi nhận sự đóng góp của các khuyến nghị này trong việc xây dựng Khung Phục hồi Tổng thể ASEAN và Kế hoạch triển khai của Khung. Chúng tôi khuyến khích khu vực tư nhân tiếp tục hỗ trợ thông qua việc triển khai Khung và Kế hoạch triển khai, và kêu gọi các cơ quan ASEAN liên quan hợp tác chặt chẽ với khu vực tư nhân trong vấn đề này.
60. Chúng tôi nhấn mạnh vai trò ngày càng quan trọng của công nghệ kỹ thuật số trong việc đạt được tăng trưởng kinh tế bao trùm, tự cường và bền vững trong khu vực, đặc biệt là trong và sau đại dịch, và mong đợi việc thông qua Kế hoạch tổng thể Kỹ thuật số ASEAN 2025 để định hướng chiến lược ASEAN hướng tới tầm nhìn đó. Chúng tôi cũng ghi nhận những tiến triển trong việc xây dựng Chiến lược hợp nhất ASEAN về Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư (4IR), dự kiến sẽ được hoàn thành vào năm tới, và cảm ơn sự hỗ trợ của Chương trình Hợp tác Phát triển ASEAN-Úc Giai đoạn II (AADCP II). Chúng tôi hoan nghênh Ngày bán hàng trực tuyến ASEAN lần đầu tiên được tổ chức vào ngày 8/8/2020, với sự tham gia của hơn 200 doanh nghiệp từ tất cả các Quốc gia Thành viên ASEAN. Sự kiện này là một sáng kiến thiết thực nhằm hỗ trợ các doanh nghiệp thương mại điện tử trong bối cảnh COVID-19.
61. Chúng tôi khen ngợi cam kết mạnh mẽ của các Bộ trưởng Du lịch ASEAN trong việc giải quyết hiệu quả những thách thức chưa từng có trong thời gian diễn ra đại dịch và hồi sinh ngành du lịch ASEAN thông qua các giải pháp sáng tạo về tăng cường an toàn di chuyển, tiêu chuẩn vệ sinh và dịch vụ chất lượng cao trong các sản phẩm du lịch. Chúng tôi đã thông qua Tuyên bố ASEAN về Du lịch Kỹ thuật số nhằm mục đích khuyến khích ứng dụng công nghệ và đổi mới kỹ thuật số trong phát triển du lịch nhằm nâng cao năng lực cạnh tranh, tạo điều kiện cho tăng trưởng năng động và phát triển du lịch bền vững, cũng như mang lại cơ hội và phát triển năng lực trong ngành du lịch tại ASEAN. Chúng tôi mong đợi các biện pháp mạnh mẽ hơn nữa được đưa vào Kế hoạch Chiến lược Du lịch ASEAN 2016-2025 cho giai đoạn 2021-2025, có tính đến các động lực mới trong ngành du lịch khu vực.

62. Chúng tôi hoan nghênh tiến độ đàm phán của Hiệp định Vận tải Hàng không Toàn diện ASEAN-Liên minh Châu Âu (EU) (CATA) và Hiệp định Dịch vụ Hàng không ASEAN-New Zealand (ANZ-ASA), và khuyến khích các Quốc gia Thành viên ASEAN nỗ lực hơn nữa để kết thúc đàm phán nhằm tăng cường hơn nữa kết nối hàng không với EU và New Zealand với mục tiêu thúc đẩy các lợi ích kinh tế và xã hội cho người dân của chúng ta. Chúng tôi mong đợi các Bộ trưởng Giao thông Vận tải ASEAN ban hành Tuyên bố Brunei về An toàn Đường bộ 2020 nhằm tái khẳng định cam kết mạnh mẽ của ASEAN trong việc cải thiện và tăng cường an toàn đường bộ cũng như đóng góp vào mục tiêu toàn cầu mới về giảm ít nhất 50% số lượng tử vong đường bộ vào năm 2030.
63. Chúng tôi hài lòng ghi nhận những tiến triển trong 5 năm triển khai Kế hoạch Hành động ASEAN về Hợp tác Năng lượng (APAEC) giai đoạn I 2016-2020, đã nâng cao đáng kể khả năng tiếp cận và kết nối khu vực thông qua tăng cường thương mại điện năng, mở rộng cơ sở hạ tầng khí đốt trong khu vực, đạt được các mục tiêu khu vực về hiệu quả năng lượng vào năm 2020, và ngày càng tập trung nỗ lực để đạt được mục tiêu khu vực về 23% năng lượng tái tạo năm 2025. Chúng tôi trông đợi các Bộ trưởng Năng lượng ASEAN thông qua Kế hoạch Hành động tiếp theo của ASEAN về Hợp tác Năng lượng Giai đoạn II 2021-2025 trong đó định hướng hoạt động của khu vực hướng tới chuyển đổi năng lượng và tự cường năng lượng, đồng thời nhằm mục đích ứng phó với các tác động của đại dịch cũng như đáp ứng các yêu cầu dài hạn về phát triển bền vững. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của việc phát triển cơ sở tài nguyên của khu vực một cách bền vững và mong đợi sự hoàn thành xây dựng Kế hoạch Hành động Hợp tác Khoáng sản ASEAN giai đoạn 2 2021-2025 để thúc đẩy đầu tư và chuỗi giá trị khoáng sản khu vực và giúp cung cấp các yêu cầu nguyên liệu để duy trì sự phục hồi và việc làm, bao gồm các yêu cầu mới nổi đến từ quá trình chuyển đổi năng lượng toàn cầu và công nghệ thời đại kỹ thuật số.
64. Chúng tôi ghi nhận sự đóng góp đáng kể của các Đối tác Đối thoại và Đối tác Phát triển của ASEAN trong những nỗ lực hội nhập thị trường của ASEAN thông qua các chương trình hỗ trợ kỹ thuật và nâng cao năng lực mà họ đã thiết lập và triển khai ở ASEAN. Chúng tôi bày tỏ sự cảm kích đối với Viện Nghiên cứu Kinh tế ASEAN và Đông Á (ERIA) vì đã hỗ trợ ASEAN hội nhập kinh tế thông qua các nghiên cứu nhằm góp phần nâng cấp Hiệp định Thương mại Hàng hóa ASEAN (ATIGA) – đang được thực hiện cùng với ARISE PLUS, giải quyết các biện pháp phi thuế quan trong khu vực, tạo thuận lợi thương mại thông qua tiếp tục nghiên cứu về các Chỉ số Tạo thuận lợi Thương mại Không gián đoạn - Chi phí Giao dịch Thương mại ASEAN (ASTFI-TTC), tăng cường việc sử dụng các Thỏa thuận thừa nhận lẫn nhau trong ASEAN (MRA), giải quyết các vấn đề để tạo thuận lợi cho các chuyên gia di chuyển trong ASEAN, trong đó bao gồm nghiên cứu về tác động của Cách mạng Công nghiệp lần thứ 4 trong các dịch vụ nghề nghiệp của ASEAN, và thúc đẩy thực hành quy định tốt trong khu vực.

CÁC HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI TỰ DO

65. Chúng tôi ghi nhận những tiến bộ đạt được trong nỗ lực hội nhập khu vực ASEAN vào nền kinh tế toàn cầu, bao gồm việc triển khai các hiệp định Khu vực Thương mại Tự do (FTA) và Đối tác Kinh tế Toàn diện (CEP) của

ASEAN với các đối tác thương mại lớn như Trung Quốc, Ấn Độ, Nhật Bản, Hàn Quốc, Úc và New Zealand, và Hồng Kông, Trung Quốc, cũng như trao đổi với các đối tác FTA mới tiềm năng. Ghi nhận những đóng góp quan trọng mà các FTA này có thể mang lại trong nỗ lực phục hồi toàn diện của ASEAN và trong việc tạo ra các chuỗi cung ứng có khả năng chống chịu tốt hơn, chúng tôi nhắc lại lời kêu gọi các quan chức nỗ lực gấp đôi để đảm bảo rằng các FTA này tích hợp các cơ chế để chuỗi cung ứng trôi chảy và tiếp tục mang lại cơ hội mới cho các doanh nghiệp trong khu vực. Chúng tôi thông báo đã hoàn tất đàm phán nội dung cho Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP) và hoan nghênh việc ký kết RCEP, thể hiện cam kết mạnh mẽ của các Bên tham gia trong việc thúc đẩy phục hồi kinh tế, hướng tới phát triển bao trùm cũng như ủng hộ các thỏa thuận thương mại và đầu tư rộng mở, bao trùm, dựa trên luật lệ. Chúng tôi ghi nhận Hiệp định RCEP có vai trò quan trọng đối với nỗ lực chung của khu vực nhằm ứng phó với đại dịch COVID-19 và đối với nỗ lực xây dựng khả năng tự cường khu vực thông qua quá trình phục hồi kinh tế bao trùm và bền vững hậu đại dịch.

CỘNG ĐỒNG VĂN HOÁ-XÃ HỘI ASEAN

66. Chúng tôi hoan nghênh việc thực hiện các sáng kiến để hiểu rõ hơn về tác động phức tạp của đại dịch COVID-19 đối với các nhóm người dễ bị tổn thương. Chúng tôi được khích lệ bởi sự tham gia của các cơ quan chuyên ngành ASEAN, các nước đối tác của ASEAN và các bên liên quan khác tại các diễn đàn trên mạng về bao trùm người khuyết tật, bảo vệ trẻ em, giới tính và già hóa trong bối cảnh đại dịch COVID-19. Đồng thời chúng tôi hoan nghênh tiến bộ đạt được trong việc thực hiện Sáng kiến Tương hỗ dù đại dịch vẫn tiếp diễn. Chúng tôi khẳng định lại cam kết tiếp tục bảo vệ và gìn giữ những thành quả về phát triển đạt được thông qua gắn kết việc triển khai Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2025 và Chương trình Nghị sự Liên hợp quốc về Phát triển bền vững 2030. Chúng tôi cũng nhất trí thúc đẩy hơn nữa hợp tác bền vững trong khu vực trên cơ sở các trung tâm và khuôn khổ ASEAN hiện có, trong đó bao gồm Trung tâm ASEAN về Nghiên cứu và Đối thoại Phát triển bền vững. Chúng tôi cũng ghi nhận kết quả của Diễn đàn Lao động di cư ASEAN lần thứ 13 được tổ chức ngày 10 và 12/11/2020 tại Hà Nội, Việt Nam, hỗ trợ các chính phủ, hiệp hội thương mại, các tổ chức giới sử dụng lao động và tổ chức xã hội thảo luận và đề xuất các hoạt động hỗ trợ lao động di cư trong bối cảnh COVID-19 vì một Cộng đồng ASEAN gắn kết và chủ động thích ứng.
67. Chúng tôi ghi nhận đang triển khai các tuyên bố liên quan đến y tế và các ưu tiên về y tế được nêu trong Chương trình nghị sự phát triển y tế của ASEAN sau 2025, đóng vai trò quan trọng và hỗ trợ cho việc ứng phó với COVID-19, trong đó bao gồm ưu tiên về an ninh và tự chủ về vắc-xin; Cách tiếp cận Một-Sức-khoẻ trong đề kháng với kháng khuẩn; ngăn chặn thuốc giả và kém chất lượng; quản lý y tế trong thiên tai; chấm dứt mọi hình thức suy dinh dưỡng; và điều trị các căn bệnh không lây nhiễm và các nhân tố nguy hại đi kèm bao gồm cả sức khỏe tinh thần và hỗ trợ tâm sinh lý; và giảm thiểu các mối đe dọa sinh học.
68. Chúng tôi ghi nhận việc thông qua Lộ trình thực hiện Tuyên bố ASEAN về Phát triển nguồn nhân lực trong thế giới công việc đang thay đổi do các Bộ trưởng Giáo dục và Lao động ASEAN thông qua các bên liên quan thuộc trụ

cột AEC và ASCC cùng thực hiện. Chúng tôi hoan nghênh việc chính thức thành lập Hội đồng Đào tạo và Giáo dục nghề nghiệp ASEAN (TVET) và hoan nghênh việc Phi-lip-pin đảm nhiệm vai trò Chủ tịch Hội đồng đầu tiên. Chúng tôi hoan nghênh việc tổ chức thành công Hội nghị về Chuyển đổi số trong hệ thống giáo dục các nước ASEAN, qua đó khẳng định lại quyết tâm của các Bộ trưởng giáo dục ASEAN trong việc thực hiện học suốt đời và chuyển đổi số đối với các hệ thống giáo dục trong khu vực nhằm bảo đảm giáo dục công bằng, bao trùm và phù hợp với tương lai trong ASEAN.

69. Chúng tôi ghi nhận việc các Bộ trưởng Lao động ASEAN đã thông qua Lộ trình ASEAN về Loại bỏ mọi hình thức tồi tệ nhất đối với lao động trẻ em vào năm 2025 nhằm tạo thuận lợi cho việc thúc đẩy hợp tác chặt chẽ hơn giữa các cơ quan liên quan của ASEAN để cùng hỗ trợ các nước thành viên ASEAN trong 5 năm tới thúc đẩy việc loại bỏ mọi hình thức tồi tệ nhất của lao động trẻ em trong khu vực trên cơ sở các thành tựu đã đạt được và các bài học được đúc kết. Chúng tôi hoan nghênh việc các Bộ trưởng Lao động ASEAN thông qua Hướng dẫn ASEAN về việc đưa trở lại và tái hòa nhập hiệu quả các lao động di cư, được coi là bước triển khai Tuyên bố Đồng thuận ASEAN về bảo vệ và thúc đẩy quyền của lao động di cư. Thêm vào đó, Báo cáo Nghiên cứu so sánh về các luật và chính sách trong công tác quản lý lao động di cư trong ASEAN đã cung cấp những thông tin hữu ích về các khuôn khổ pháp quy đối với việc nhập cảnh, ở lại và xuất cảnh của lao động di cư trong toàn khu vực.
70. Chúng tôi hoan nghênh các vị Bộ trưởng Bộ Lao động ASEAN đã thông qua Bản hướng dẫn ASEAN về Bình đẳng giới trong các chính sách về Lao động và Việc làm để hướng tới mục tiêu việc làm bền vững cho tất cả mọi người. Chúng tôi mong chờ việc triển khai thử nghiệm của Bản hướng dẫn vào năm 2021 bởi nó có thể mở đường cho sự bình đẳng hơn nữa giữa các giới tính trong vấn đề việc làm. Chúng tôi cũng ghi nhận việc thông qua Tài liệu Hướng dẫn ASEAN về An toàn Lao động (OHS) và Quản lý các rủi ro về Sức khỏe tại các Doanh nghiệp vừa và nhỏ của các Quốc gia Thành viên ASEAN, qua đó đã đưa ra các bước thiết thực để hỗ trợ các doanh nghiệp cải thiện các tiêu chuẩn OHS tại nơi làm việc. Chúng tôi mong chờ các quan chức đứng đầu Cơ quan Công vụ trong ASEAN sẽ thông qua Bản hướng dẫn ASEAN về cung cấp dịch vụ công. Các nguyên tắc và phương pháp thực hành đầy cảm hứng trong đó sẽ giúp cho chính phủ các nước nâng cao tính hiệu quả và sự hữu hiệu của các dịch vụ công. Chúng tôi mong đợi việc hoàn tất Kế hoạch công tác 2021-2025 của Ủy ban Hợp tác ASEAN về các vấn đề Công vụ (ACCSM) nhằm hỗ trợ một nền công vụ năng động và sẵn sàng cho tương lai. Chúng tôi thông qua Tuyên bố Hà Nội về Tăng cường Công tác xã hội hướng tới Cộng đồng ASEAN gắn kết và chủ động thích ứng để thể hiện cam kết của ASEAN đằng sau những nỗ lực thúc đẩy toàn diện công tác xã hội như một chất xúc tác trong việc xây dựng Cộng đồng ASEAN lấy người dân làm trung tâm, hướng tới người dân và hội nhập. Chúng tôi mong đợi rằng một lộ trình mang tầm khu vực sẽ được xây dựng để đưa vào hoạt động các cam kết trong bản Tuyên bố. Chúng tôi ghi nhận việc hoàn thành Nghiên cứu khu vực ASEAN về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh và đóng góp đáng kể của nó trong việc đưa ra Chương trình nghị sự về Phụ nữ, Hòa bình và An ninh trong bối cảnh ASEAN. Chúng tôi khuyến khích các Cơ quan ngành liên quan của ASEAN cùng làm việc để tiến tới việc đưa ra các khuyến nghị chính sách.

71. Chúng tôi cam kết thúc đẩy hợp tác, bao gồm cả với các bên liên quan, nhằm tăng cường khả năng chống chịu với thảm họa thông qua các nỗ lực giảm nhẹ, sẵn sàng, giảm thiểu rủi ro, ứng phó và phục hồi hiệu quả bởi chúng tôi nhận thấy rằng ASEAN rất dễ xảy ra thiên tai và cuộc khủng hoảng đại dịch COVID-19 toàn cầu hiện nay đặt ra thêm thách thức cho ASEAN trong việc giảm thiểu và ứng phó với các thảm họa. Chúng tôi nhấn mạnh rằng điều quan trọng là ASEAN phải đẩy mạnh công tác chuẩn bị và ở vị trí chủ động để xử lý rủi ro tiềm ẩn dẫn đến thảm họa thông qua hợp tác liên ngành và sự tham gia của nhiều bên liên quan để giúp các Quốc gia Thành viên ASEAN “vực dậy mạnh mẽ hơn”. Điều này bao gồm tiến bộ trong chính sách, đổi mới, khoa học và công nghệ, kinh doanh, hệ thống cảnh báo sớm và tìm kiếm cứu nạn. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của các công cụ và chính sách tài chính nhằm giảm thiểu rủi ro thiên tai, bao gồm các công việc đang được thực hiện nhằm thiết lập một nền tảng phù hợp cho các thành viên của cộng đồng đóng góp cho các nỗ lực ứng phó với thiên tai của ASEAN, trong đó bao gồm Quỹ Quản lý Thảm họa và Ứng phó Khẩn cấp ASEAN (ADMER).
72. Chúng tôi kêu gọi tăng cường nỗ lực phối hợp hướng tới sự cảnh giác và chuẩn bị sẵn sàng của chính quyền, cộng đồng và các khu vực tư nhân trong việc tăng cường phối hợp trong khu vực, huy động khả năng và nguồn lực để bảo vệ sức khỏe và an sinh của người dân trong khu vực ASEAN. Chúng tôi tái khẳng định cam kết của mình trong việc ngăn ngừa và giảm thiểu tác động và rủi ro của các thảm họa thiên nhiên bùng phát chậm như hạn hán và đánh giá cao việc thông qua Tuyên bố ASEAN về Tăng cường thích nghi với Hạn hán và mong đợi việc xây dựng Kế hoạch Hành động Khu vực về vấn đề này.
73. Chúng tôi ghi nhận rằng ô nhiễm khói mù xuyên biên giới từ cháy rừng và cháy vật liệu vẫn là mối lo ngại lớn ở khu vực. Chúng tôi tái khẳng định cam kết triển khai đầy đủ và hiệu quả Hiệp định Ô nhiễm khói mù xuyên biên giới ASEAN (AATHP) và Lộ trình Hợp tác ASEAN hướng tới Kiểm soát ô nhiễm khói mù xuyên biên giới cùng Giải pháp triển khai (Lộ trình) hướng tới một khu vực ASEAN không khói mù vào năm 2020. Chúng tôi hài lòng ghi nhận tiến độ triển khai Lộ trình Hợp tác ASEAN hướng tới Kiểm soát ô nhiễm khói mù xuyên biên giới cùng Giải pháp triển khai 2016-2020, Chiến lược quản lý đất than bùn ASEAN (APMS) 2006-2020, và Chương trình ASEAN về Quản lý bền vững các hệ sinh thái đất than bùn (APSMPE) 2014-2020. Chúng tôi đánh giá cao sự hỗ trợ giá trị của các đối tác trong việc triển khai: (i) Sử dụng bền vững đất than bùn và giảm thiểu khói mù trong ASEAN (SUPA) do EU hỗ trợ; (ii) Hoạt động đo lường việc Quản lý bền vững đất không khói mù ở Đông Nam Á (MAHFSA) do Quỹ Phát triển Nông nghiệp Quốc tế (IFAD) hỗ trợ; và (iii) Dự án GEF-6 về Quản lý bền vững các Hệ sinh thái đất than bùn ở các nước Mê Công do Liên minh Bảo tồn thiên nhiên quốc tế (IUCN) hỗ trợ. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của việc duy trì cảnh giác và ghi nhận các nỗ lực phòng ngừa nhằm giảm thiểu các nguy cơ gây khói mù xuyên biên giới trong các giai đoạn thời tiết hanh khô. Chúng tôi trông đợi báo cáo kiểm điểm cuối cùng của APMS và Lộ trình nhằm đánh giá các thành tựu đạt được về một khu vực ASEAN không khói mù.
74. Chúng tôi bày tỏ quan ngại về tác động bất lợi của đại dịch COVID-19 đối với phát triển thanh niên và tầm quan trọng của việc bảo đảm thanh niên ASEAN được hỗ trợ thích đáng trong trạng thái bình thường mới và không bị bỏ lại phía sau. Theo đó, chúng tôi ghi nhận với sự đánh giá cao các nỗ lực chung

của Ban Thư ký ASEAN, Quỹ ASEAN, Trung tâm Đa dạng sinh học ASEAN và Hiệp hội các tổ chức Chữ thập đỏ và Lưỡi liềm đỏ trong việc tổ chức một loạt các Hội thảo tương tác trực tuyến về Thanh niên ASEAN và COVID-19. Chúng tôi hoan nghênh việc xây dựng Kế hoạch công tác ASEAN về Thanh niên 2021-2025 nhằm đáp ứng các nhu cầu của thanh niên ASEAN trước các cơ hội và thách thức của Cách mạng Công nghiệp 4.0 và kỷ nguyên hậu COVID-19. Chúng tôi cũng chờ đợi các kết quả khảo sát sinh viên các trường đại học về Nhận thức, Giá trị và Bản sắc ASEAN cho giai đoạn 2 của Chỉ số Phát triển Thanh niên ASEAN. Chúng tôi ghi nhận với sự đánh giá cao tiến độ xây dựng Kế hoạch công tác về Thể thao ASEAN 2021-2025 và các nỗ lực của các Quan chức Cao cấp về Thể thao ASEAN (SOMS) nhằm gắn kết các bên liên quan vào tiến trình này. Chúng tôi hoan nghênh tiến độ xây dựng các lĩnh vực hợp tác và các ưu tiên chính trong Kế hoạch hợp tác ASEAN-FIFA do SOMS và Liên đoàn Bóng đá Quốc tế (FIFA) chủ trì. Chúng tôi mong chờ nhiều hoạt động hợp tác chiến lược hơn nữa giữa các nước thành viên ASEAN nhằm tăng cường vai trò của thể thao trong xây dựng Cộng đồng ASEAN. Chúng tôi ghi nhận các tác động tiêu cực của COVID-19 đối với lĩnh vực văn hoá và nghệ thuật, và nhận thức được rằng sự suy yếu của lĩnh vực này có thể tác động tiêu cực tới các thành phố và các quốc gia trong lĩnh vực sáng tạo, an sinh xã hội của người dân cũng như sức sống và sự đa dạng của các cộng đồng. Chúng tôi khuyến khích tăng cường hợp tác thông qua việc số hoá mạnh mẽ hơn các giá trị văn hoá và các sáng kiến liên ngành nhằm mang lại sức sống cho các ngành công nghiệp văn hoá và sáng tạo. Chúng tôi ghi nhận việc thông qua “Tuyên bố chung của các Bộ trưởng Thanh niên ASEAN về Tăng cường hợp tác thanh niên vì một Cộng đồng ASEAN gắn kết và chủ động thích ứng” nhằm tăng cường hợp tác thanh niên ASEAN và thúc đẩy sự phát triển của một thể hệ thanh niên ASEAN sẵn sàng cho tương lai, một trong những mục tiêu của Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2025 với 3 Kế hoạch tổng thể và Các Mục tiêu Phát triển bền vững nhằm bảo đảm việc xây dựng một Cộng đồng ASEAN hướng tới người dân và lấy người dân làm trung tâm, nơi thanh niên ASEAN có thể phát huy tối đa các tiềm năng của mình.

75. Chúng tôi tái khẳng định ủng hộ ASEAN có vai trò lớn và rõ ràng hơn trong hỗ trợ Mi-an-ma tăng cường hỗ trợ nhân đạo, thúc đẩy tiến trình hồi hương và phát triển bền vững ở Bang Rakhine. Chúng tôi đánh giá cao nỗ lực của Tổng Thư ký ASEAN lãnh đạo việc triển khai các khuyến nghị của bản Khảo sát Nhu cầu Sơ bộ (PNA) và khuyến khích Tổng Thư ký ASEAN tiếp tục nghiên cứu các lĩnh vực mà ASEAN có thể thực hiện để thúc đẩy một tiến trình hồi hương hiệu quả. Chúng tôi hoan nghênh các hoạt động của Nhóm Hỗ trợ Ad-hoc của Ban Thư ký ASEAN nhằm hỗ trợ triển khai các khuyến nghị của PNA. Chúng tôi cũng hoan nghênh việc thông qua các dự án tại Hội nghị điều phối cao cấp lần thứ 3 và chờ đợi việc hoàn thiện các dự án còn lại. Chúng tôi đánh giá cao đóng góp của các nước thành viên ASEAN và một số đối tác trong việc hỗ trợ các hoạt động của ASEAN, bao gồm các dự án ưu tiên tại Bang Rakhine, tạo điều kiện thuận lợi cho tiến trình hồi hương và thúc đẩy phát triển bền vững và toàn diện. Chúng tôi tái khẳng định tầm quan trọng của việc quay trở lại tự nguyện của những người dân bị di dời một cách an toàn, nghiêm túc và bảo đảm an ninh. Chúng tôi sẵn sàng hỗ trợ và tạo điều kiện thuận lợi cho việc triển khai đầy đủ Thoả thuận về việc hồi hương những người dân bị di dời khỏi Bang Rakhine giữa Chính phủ Mi-an-ma và Chính phủ Băng-la-đét ký năm 2017 và Bản ghi nhớ gia hạn giữa Chính phủ

Mi-an-ma, Văn phòng Cao uỷ Liên hợp quốc về người tị nạn (UNHCR) và Chương trình Phát triển Liên hợp quốc (UNDP) tới tháng 6/2021, cũng như các cuộc đối thoại giữa Mi-an-ma và Băng-la-đét nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho tiến trình hồi hương. Chúng tôi khuyến khích Mi-an-ma tiếp tục triển khai các khuyến nghị trong báo cáo cuối cùng của Ủy ban Cố vấn về Bang Rakhine. Chúng tôi ghi nhận rằng Ủy ban Điều tra độc lập (ICOE) đã trình Báo cáo cuối cùng lên Chính phủ Mi-an-ma tháng 01/2020 và nhấn mạnh nhu cầu tìm kiếm một giải pháp toàn diện và lâu dài nhằm xử lý các nguyên nhân cốt lõi của xung đột và tạo môi trường thuận lợi để các cộng đồng bị ảnh hưởng có thể tái thiết lại đời sống. Chúng tôi hoan nghênh các nỗ lực của Mi-an-ma trong việc triển khai Chiến lược quốc gia về việc đóng cửa các trại người bị di dời trong nước (IDP). Chúng tôi cũng tái khẳng định ASEAN sẽ tiếp tục hỗ trợ các nỗ lực của Mi-an-ma nhằm mang lại hoà bình, ổn định, duy trì thượng tôn pháp luật, thúc đẩy sự hoà hợp và hoà giải giữa các cộng đồng khác nhau, cũng như bảo đảm phát triển công bằng và bền vững ở Bang Rakhine.

QUAN HỆ ĐỐI NGOẠI CỦA ASEAN

76. Chúng tôi hài lòng ghi nhận những tiến bộ đáng khích lệ trong quan hệ của ASEAN với các Đối tác Đối thoại, Đối tác Đối thoại theo Lĩnh vực, Đối tác Phát triển và các đối tác khác và nhất trí củng cố và tăng cường hơn nữa các mối quan hệ đối tác và hợp tác của chúng tôi thông qua các khuôn khổ và kế hoạch hành động hiện có trên cơ sở các mối quan tâm và lợi ích chung. Chúng tôi hoan nghênh việc thông qua các Kế hoạch Hành động tiếp theo cho 5 năm tới (2021-2025) với một số Đối tác Đối thoại nhằm thúc đẩy hơn nữa quan hệ đối tác và hợp tác để định hướng triển khai các mục tiêu của các mối quan hệ đối tác của chúng tôi, tiếp nối các thành quả đạt được trong triển khai các Kế hoạch Hành động trước đây, và làm sâu sắc hơn các mối quan hệ trong tất cả các trụ cột hợp tác để thúc đẩy hơn nữa các mối quan hệ đối tác và hợp tác của chúng tôi. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tăng cường Vai trò Trung tâm và đoàn kết ASEAN trong quan hệ giữa ASEAN với các đối tác bên ngoài thông qua các cơ chế do ASEAN dẫn dắt nhằm xây dựng lòng tin và sự tin cậy lẫn nhau cũng như củng cố một cấu trúc khu vực mở, minh bạch, bao trùm và dựa trên luật lệ với ASEAN đóng vai trò trung tâm. Chúng tôi trân trọng tổ chức Hội nghị Cấp cao ASEAN-Trung Quốc lần thứ 23, Hội nghị Cấp cao ASEAN-Ấn Độ lần thứ 17, Hội nghị Cấp cao ASEAN-Nhật Bản lần thứ 23, Hội nghị Cấp cao ASEAN-Hàn Quốc lần thứ 21, Hội nghị Cấp cao ASEAN-Hoa Kỳ lần thứ 8 và Hội nghị Cấp cao ASEAN-Liên Hợp quốc lần thứ 11 từ ngày 12 đến ngày 15 tháng 11 năm 2020. Chúng tôi cũng trân trọng Hội nghị Cấp cao định kỳ ASEAN-Úc lần thứ hai và tổ chức Hội nghị Cấp cao ASEAN-Niu Di-lân kỷ niệm 45 năm Quan hệ Đối thoại vào ngày 14 tháng 11 năm 2020. Chúng tôi nhất trí tổ chức Hội nghị Cấp cao ASEAN-Úc thường niên bắt đầu từ năm 2021. Chúng tôi ghi nhận và đánh giá cao sự đóng góp của các mối quan hệ đối tác này cho các nỗ lực xây dựng Cộng đồng ASEAN và hợp tác phát triển, bao gồm tăng cường hỗ trợ kỹ thuật và đóng góp chính thức vào các chương trình và dự án hợp tác khu vực. Chúng tôi hoan nghênh sự ủng hộ của các đối tác đối với các sáng kiến của ASEAN trong năm 2020 thúc đẩy một ASEAN “Gắn kết và chủ động thích ứng”. Chúng tôi cũng hoan nghênh sự hỗ trợ của các đối tác trong giảm thiểu tác động của đại dịch COVID-19 và kêu gọi các đối tác của chúng tôi hỗ trợ và đóng góp cho triển khai Khung Phục hồi Tổng thể ASEAN. Chúng tôi

nhất trí tăng cường hơn nữa quan hệ đối tác và hợp tác với các đối tác bên ngoài, góp phần tiếp tục nỗ lực hướng tới hiện thực hóa Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2025 và chủ động ứng phó với những thách thức đang nổi lên.

77. Chúng tôi ghi nhận sự quan tâm ngày càng tăng của các tổ chức khu vực và các nước bên ngoài khu vực đối với việc thúc đẩy hợp tác mạnh mẽ hơn với ASEAN, bao gồm thông qua các đề nghị thiết lập các mối quan hệ đối tác chính thức với ASEAN. Chúng tôi hoan nghênh Pháp và Ý trở thành Đối tác Phát triển mới của ASEAN. Chúng tôi ghi nhận sự quan tâm và đề xuất của Vương quốc Anh mong muốn trở thành Đối tác Đối thoại của ASEAN. Chúng tôi nhất trí về nhu cầu mở rộng quan hệ với các đối tác tiềm năng mới dựa trên quan tâm chung, can dự xây dựng và cùng có lợi, và ghi nhận các cuộc thảo luận của các Bộ trưởng ASEAN và các Quan chức Cao cấp ASEAN về cách tiếp cận toàn diện của ASEAN trong triển khai quan hệ đối ngoại. Theo đó, chúng tôi hoan nghênh Cột hợp SOM Đặc biệt về Quan hệ Đối ngoại ASEAN đã thảo luận về cách tiếp cận toàn diện của ASEAN trong triển khai quan hệ đối ngoại. Chúng tôi ghi nhận vai trò và đóng góp của Ủy ban các Đại diện Thường trực ASEAN (CPR) tích cực phối hợp với các đối tác của ASEAN, bao gồm thông qua 94 Đại sứ bên ngoài ASEAN được công nhận tại ASEAN (NAAAs). Chúng tôi cũng hoan nghênh vai trò của 54 Ủy ban ASEAN ở các nước thứ Ba và các Tổ chức Quốc tế (ACTC) nhằm thúc đẩy mối quan tâm của ASEAN và tăng cường các mối quan hệ đối tác tại các nước chủ nhà liên quan và các tổ chức quốc tế.
78. Chúng tôi cũng nhấn mạnh tầm quan trọng và tái khẳng định cam kết tăng cường hơn nữa quan hệ đối tác của ASEAN với các đối tác bên ngoài khác cũng như các tổ chức khu vực và quốc tế, bao gồm Liên hợp quốc, nhằm giải quyết các mối quan tâm toàn cầu, theo đuổi các mục tiêu chung và các sáng kiến hỗ trợ, và thúc đẩy phát triển bền vững vì lợi ích của người dân. Theo đó, chúng tôi hoan nghênh sự hiện diện của hai quốc gia thành viên ASEAN, In-đô-nê-xi-a và Việt Nam, với tư cách là thành viên không thường trực của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Chúng tôi cũng hoan nghênh Tổng Thư ký ASEAN lần đầu tiên trình bày tại Hội đồng Bảo an về “Hợp tác giữa Liên hợp quốc và các Tổ chức khu vực và tiểu khu vực trong duy trì hoà bình và an ninh: Vai trò của ASEAN” vào ngày 30 tháng 1 năm 2020 tại Trụ sở Liên hợp quốc tại Niu Oóc, giúp tăng cường uy tín và hình ảnh của ASEAN tại diễn đàn toàn cầu này và góp phần tăng cường quan hệ ASEAN-Liên hợp quốc. Nhằm góp phần vào những nỗ lực không ngừng nhằm gia tăng tương tác và tăng cường hợp tác hơn nữa với Liên hợp quốc, chúng tôi khuyến khích các Quốc gia Thành viên ASEAN giới thiệu ứng cử viên hoặc ứng cử vào các vị trí khác nhau trong các cơ quan và tổ chức của Liên hợp quốc.

ASEAN+3

79. Chúng tôi tái khẳng định tầm quan trọng của hợp tác ASEAN+3 trong thúc đẩy hòa bình, ổn định và thịnh vượng ở khu vực Đông Á. Chúng tôi nhấn mạnh cần tăng cường và làm sâu sắc hơn nữa hợp tác chuyên ngành trong khuôn khổ ASEAN+3, đóng vai trò quan trọng xây dựng cộng đồng khu vực ở Đông Á, với ASEAN đóng vai trò là động lực chính. Chúng tôi nhất trí tăng cường hơn nữa hợp tác ASEAN+3 trong nhiều lĩnh vực thông qua triển khai Kế hoạch Công tác Hợp tác ASEAN+3 2018-2022. Chúng tôi cũng mong đợi tiếp tục thực hiện các khuyến nghị của Nhóm Tầm nhìn Đông Á II. Theo đó,

chúng tôi hoan nghênh sáng kiến của In-đô-nê-xi-a tổ chức Trại hè Sinh viên ASEAN+3 và Hội thảo ASEAN+3 về Nghiên cứu Đông Á tại các trường Đại học lớn nhằm xây dựng bản sắc Đông Á thông qua đẩy mạnh Nghiên cứu ASEAN và Nghiên cứu Đông Á trong khu vực, khi tình hình cho phép. Chúng tôi nhắc lại tầm quan trọng của tăng cường kết nối ở Đông Á phù hợp với Tuyên bố Lãnh đạo ASEAN+3 về Kết nối các Sáng kiến Kết nối. Chúng tôi tiếp tục hoan nghênh tăng cường hợp tác ASEAN+3 ứng phó với những thách thức đang nổi lên, với việc tổ chức thành công Hội nghị Cấp cao Đặc biệt ASEAN+3 về COVID-19 vào ngày 14 tháng 4 năm 2020 và thông qua Tuyên bố chung thể hiện cam kết chính trị mạnh mẽ của các nước ASEAN+3 về kiểm soát và ngăn chặn hiệu quả sự lây lan của đại dịch COVID-19 và giải quyết các tác động kinh tế xã hội tiêu cực do đại dịch gây ra. Chúng tôi cam kết thúc đẩy hợp tác ASEAN+3 nhằm tăng cường khả năng phục hồi kinh tế và tài chính khu vực trong bối cảnh các thách thức đang nổi lên và trông đợi thông qua Tuyên bố các nhà Lãnh đạo ASEAN+3 Tăng cường hợp tác ASEAN+3 nâng cao năng lực tự cường kinh tế và tài chính trong bối cảnh các thách thức đang nổi lên tại Hội nghị Cấp cao ASEAN+3 lần thứ 23. Chúng tôi ghi nhận những đóng góp quan trọng của Diễn đàn Đông Á (EAF), với vai trò là kênh 1.5, thúc đẩy sự đóng góp của các chính phủ, doanh nghiệp, giới học giả đối với hợp tác Đông Á. Chúng tôi hoan nghênh việc tổ chức Diễn đàn Đông Á lần thứ 18 với chủ đề “Tăng cường hợp tác ASEAN+3 thúc đẩy tự cường kinh tế, tài chính khu vực nhằm ứng phó với các thách thức đang nổi lên”, sẽ do Việt Nam chủ trì thông qua hình thức trực tuyến vào tháng 12 năm 2020.

Cấp cao Đông Á

80. Chúng tôi tái khẳng định cam kết tăng cường hơn nữa Cấp cao Đông Á (EAS) với tư cách là một diễn đàn hàng đầu do các nhà Lãnh đạo dẫn dắt nhằm đối thoại về các vấn đề chiến lược, chính trị và kinh tế rộng lớn cùng quan tâm với mục tiêu thúc đẩy hòa bình, ổn định và thịnh vượng kinh tế trong khu vực. Chúng tôi hoan nghênh Kỷ niệm 15 năm thành lập EAS vào năm 2020 và trông đợi thông qua Tuyên bố Hà Nội Kỷ niệm 15 năm thành lập Hội nghị Cấp cao Đông Á nhằm tăng cường hơn nữa tiến trình EAS, duy trì giá trị chiến lược và sự phù hợp cũng như nâng cao khả năng ứng phó với những chuyển biến thay đổi nhanh chóng trong bối cảnh khu vực và thế giới thay đổi nhanh chóng. Chúng tôi cũng trông đợi thông qua Tuyên bố Lãnh đạo EAS về Hợp tác Biển bền vững; Tăng cường Khả năng Tập thể trong Phòng chống và Ứng phó Dịch bệnh; Phụ nữ, Hoà bình và An ninh; và Hợp tác Thúc đẩy Kinh tế Khu vực Tăng trưởng Mạnh mẽ. Chúng tôi nhất trí tăng cường hơn nữa hợp tác thiết thực dựa trên Kế hoạch Hành động Manila thúc đẩy Tuyên bố Phnom Penh về Sáng kiến Phát triển EAS (2018-2022). Chúng tôi cũng nhấn mạnh cần tăng cường hợp tác EAS để đối phó với các vấn đề và thách thức đang nổi lên ảnh hưởng đến hòa bình, ổn định và thịnh vượng trong khu vực dựa trên nguyên tắc tăng cường vai trò trung tâm ASEAN. Chúng tôi ghi nhận và đánh giá cao tổ chức Cuộc họp trực tuyến các Chuyên gia EAS vào ngày 14 tháng 10 năm 2020 dưới sự đồng chủ trì của Việt Nam, trong vai trò Chủ tịch EAS, và In-đô-nê-xi-a, trong vai trò Chủ tịch AHMM/SOMHD, nhằm tăng cường điều phối và hợp tác EAS về ngăn chặn và kiểm soát COVID-19, giảm thiểu các tác động kinh tế xã hội, và thúc đẩy phục hồi trong khu vực, một hoạt động hợp tác cụ thể của EAS nhằm ứng phó với tác động của COVID-19. Chúng tôi khuyến khích nâng cao vai trò

điều phối của Chủ tịch EAS trong thúc đẩy gắn kết giữa EAS và các cơ chế khác do ASEAN dẫn dắt cũng như đảm bảo sự phối hợp và trao đổi thông tin hiệu quả giữa các nước tham gia EAS. Chúng tôi hoan nghênh thảo luận và nỗ lực xuyên suốt nhằm tăng cường EAS, bao gồm thông qua sự phối hợp và gặp gỡ thường xuyên giữa các Đại sứ EAS tại Gia-các-ta để thảo luận về triển khai các quyết định và sáng kiến của các nhà Lãnh đạo, cũng như trao đổi thông tin về các sáng kiến hợp tác phát triển và các chính sách và sáng kiến an ninh tại khu vực.

Diễn đàn Khu vực ASEAN

81. Chúng tôi hài lòng ghi nhận ASEAN tiếp tục đóng vai trò trung tâm trong duy trì hòa bình và an ninh tại khu vực. Theo đó, chúng tôi ghi nhận vai trò của Diễn đàn Khu vực ASEAN (ARF) là khuôn khổ then chốt và dung nạp cho đối thoại về các vấn đề chính trị và an ninh cùng quan tâm và lợi ích chung, cũng như thúc đẩy xây dựng lòng tin và tin cậy lẫn nhau trong khu vực. Chúng tôi hoan nghênh các kết quả của Hội nghị ARF lần thứ 27 và việc thông qua Kế hoạch hành động Hà Nội ARF II (2020-2025), và mong đợi văn kiện này được thực hiện đầy đủ và hiệu quả nhằm đóng góp vào các nỗ lực xây dựng lòng tin và hợp tác trong ARF. Chúng tôi ghi nhận Tuyên bố ARF về tăng cường hợp tác trong ngăn ngừa và ứng phó với sự bùng phát của các Dịch bệnh Truyền nhiễm, Tuyên bố ARF về Đối xử với Trẻ em bị Chiếu mộ hoặc Liên quan tới các Nhóm Khủng bố, và Tuyên bố ARF về Hợp tác trong lĩnh vực An ninh và Sử dụng Công nghệ thông tin (ICT) trong bối cảnh An ninh quốc tế đã được thông qua. Chúng tôi cũng hài lòng ghi nhận Tài liệu hướng dẫn các Tiến trình, Thủ tục, Quy tắc và Lễ tân ARF đã được Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN lần thứ 53 thông qua, và khuyến khích tất cả các nước tham gia ARF ủng hộ triển khai văn kiện này, nhằm tăng cường hiệu quả hoạt động của ARF.

Tài liệu Quan điểm ASEAN về Ấn Độ Dương – Thái Bình Dương

82. Chúng tôi tái khẳng định tầm quan trọng của Tài liệu Quan điểm ASEAN về Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương trong vai trò như một kim chỉ nam cho hợp tác của ASEAN ở khu vực Châu Á - Thái Bình Dương và Ấn Độ Dương và khu vực rộng lớn hơn. Chúng tôi cũng nhất trí tiếp tục thúc đẩy các mục tiêu và nguyên tắc của Tài liệu, và khuyến khích các đối tác bên ngoài ủng hộ và tiến hành hợp tác với ASEAN, trên cơ sở các nguyên tắc này, trên bốn lĩnh vực chính là hợp tác biển, kết nối, các Mục tiêu phát triển bền vững (SDGs) và kinh tế cũng như các lĩnh vực hợp tác tiềm năng khác, bao gồm thông qua các dự án thực tiễn nhằm thúc đẩy hợp tác cùng có lợi cũng như sự tin cậy lẫn nhau, tôn trọng lẫn nhau và cùng có lợi thông qua các cơ chế do ASEAN dẫn dắt.

Đề nghị gia nhập ASEAN của Ti-mo Lét-xte

83. Chúng tôi vui mừng ghi nhận tiến triển trong quá trình xem xét đề nghị gia nhập ASEAN của Ti-mo Lét-xte, bất chấp những ảnh hưởng từ đại dịch thông qua việc Báo cáo đánh giá của các cuộc khảo sát thực tế (FFM) của Cộng đồng Chính trị - An ninh cũng như việc tổ chức các cuộc tham vấn giữa Cộng đồng Văn hoá – Xã hội và Cộng đồng Kinh tế với Ti-mo Lét-xte, theo hình thức trực tuyến. Chúng tôi mong đợi việc tiến hành các cuộc khảo sát thực tế

do các Cộng đồng Kinh tế và Văn hoá – Xã hội chủ trì khi tình hình cho phép và việc tiến hành xây dựng một báo cáo đánh giá tổng thể về đề nghị gia nhập ASEAN của Ti-mo Lét-xte sau đó. Chúng tôi cũng ghi nhận tiến triển đã đạt được liên quan đến việc nghiên cứu cách thức để hỗ trợ Ti-mo Lét-xte xây dựng năng lực cũng như sự tham gia của nước này trong các hoạt động/cuộc họp không mang tính chính sách của ASEAN.

CÁC VẤN ĐỀ QUỐC TẾ VÀ KHU VỰC

Biển Đông

84. Chúng tôi tái khẳng định tầm quan trọng của việc duy trì và thúc đẩy hòa bình, an ninh, ổn định, an toàn và tự do hàng hải và hàng không ở Biển Đông, và thừa nhận những lợi ích của việc duy trì Biển Đông là vùng biển hòa bình, ổn định và thịnh vượng, đặc biệt trong thời điểm này khi cùng phải chống chọi với đại dịch COVID-19. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của thực hiện đầy đủ, hiệu quả Tuyên bố về Ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC) 2002. Chúng tôi nhiệt liệt hoan nghênh hợp tác không ngừng được cải thiện giữa ASEAN và Trung Quốc, và được khích lệ bởi tiến triển trong đàm phán thực chất nhằm sớm đạt được một Bộ Quy tắc Ứng xử ở Biển Đông (COC) hiệu quả, thực chất, phù hợp với luật pháp quốc tế, bao gồm Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển 1982 theo lộ trình được thỏa thuận. Chúng tôi ghi nhận các nỗ lực để tiếp tục vòng rà soát thứ hai Văn kiện dự thảo đàm phán đơn nhất COC dù tình hình đại dịch vẫn tiếp diễn. Chúng tôi nhấn mạnh sự cần thiết của duy trì và thúc đẩy môi trường thuận lợi cho đàm phán COC, và theo đó hoan nghênh các biện pháp thực tiễn nhằm giảm căng thẳng và giảm nguy cơ xảy ra các sự cố, hiểu nhầm cũng như tính toán sai. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của thực hiện các biện pháp xây dựng lòng tin và phòng ngừa, cũng như hợp tác thực tiễn cùng có lợi nhằm tăng cường tin cậy và lòng tin giữa các bên; và chúng tôi tái khẳng định tầm quan trọng của việc tuân thủ luật pháp quốc tế, bao gồm Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển 1982.
85. Chúng tôi thảo luận về tình hình Biển Đông, trong đó một số Lãnh đạo đã bày tỏ quan ngại về các diễn biến gần đây, bao gồm bồi đắp tôn tạo, các hoạt động và vụ việc nghiêm trọng trong khu vực, làm xói mòn tin cậy và lòng tin, gia tăng căng thẳng, và có thể gây phương hại tới hòa bình, an ninh và ổn định khu vực. Chúng tôi khẳng định sự cần thiết của việc thúc đẩy tăng cường lòng tin và tin cậy lẫn nhau, tầm quan trọng của thực hiện tự kiểm chế trong các hoạt động làm phức tạp hoặc gia tăng tranh chấp, ảnh hưởng tới hòa bình và ổn định, và tránh các hành động làm phức tạp thêm tình hình. Chúng tôi khẳng định sự cần thiết theo đuổi giải quyết hòa bình các tranh chấp, phù hợp với các nguyên tắc được công nhận rộng rãi của luật pháp quốc tế, bao gồm Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển 1982. Chúng tôi khẳng định Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển 1982 là cơ sở để xác định các quyền được hưởng các vùng biển, quyền chủ quyền, tài phán và lợi ích chính đáng trên các vùng biển, và Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển 1982 định ra khuôn khổ pháp lý mà các hoạt động trên biển và đại dương phải tuân theo. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của không quân sự hóa và tự kiểm chế trong tiến hành tất cả các hoạt động của các nước có yêu sách và tất cả các nước khác, bao gồm các hoạt động được nêu trong DOC mà có thể làm phức tạp thêm tình hình và gia tăng căng thẳng ở Biển Đông.

Tình hình Bán đảo Triều Tiên

86. Chúng tôi nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tiếp tục đối thoại hòa bình giữa tất cả các bên liên quan nhằm hiện thực hóa hòa bình và ổn định lâu dài ở Bán đảo Triều Tiên phi hạt nhân. Chúng tôi kêu gọi tất cả các bên liên quan nối lại đối thoại hòa bình và tiếp tục hợp tác hướng tới hòa bình và ổn định lâu dài ở Bán đảo Triều Tiên phi hạt nhân, bao gồm thông qua thực hiện đầy đủ và nhanh chóng Tuyên bố Panmunjom, Tuyên bố chung Bình Nhưỡng và Tuyên bố chung của các Lãnh đạo Mỹ và Triều Tiên. Chúng tôi tái khẳng định cam kết thực hiện đầy đủ tất cả các Nghị quyết liên quan của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc và ghi nhận những nỗ lực quốc tế nhằm phi hạt nhân hóa hoàn toàn, có thể kiểm chứng và không thể đảo ngược trên Bán đảo Triều Tiên. Chúng tôi tái khẳng định sẵn sàng đóng vai trò xây dựng, bao gồm thông qua sử dụng các cơ chế do ASEAN dẫn dắt như ARF, để thúc đẩy bầu không khí có lợi cho đối thoại hòa bình giữa các bên liên quan.

Tình hình Trung Đông

87. Chúng tôi ghi nhận những diễn biến tại khu vực Trung Đông. Chúng tôi tái khẳng định sự cần thiết của một giải pháp toàn diện, công bằng và bền vững cho cuộc xung đột giữa Israel và Palestine nhằm đạt được hòa bình và ổn định ở khu vực Trung Đông. Chúng tôi kêu gọi các bên nỗ lực tiến hành các bước đi tích cực để tạo đà cho các cuộc đàm phán và cùng nhau nối lại các cuộc đàm phán nhằm đạt được hòa bình lâu dài. Chúng tôi hoàn toàn ủng hộ các quyền chính đáng của người dân Palestine về một Nhà nước Palestine độc lập với việc hiện thực hóa giải pháp hai nhà nước, Palestine và Israel, cùng chung sống trong hòa bình và an ninh trên cơ sở các đường biên giới trước năm 1967, với thủ đô là Đông Jerusalem.

LỜI CẢM ƠN

88. Với tư cách là Chủ tịch ASEAN 2020, Việt Nam đã gửi lời cảm ơn chân thành đến các Quốc gia Thành viên ASEAN đối với sự ủng hộ và hợp tác của các nước, đóng góp cho thành công chung của Hội nghị Cấp cao ASEAN 37 và các Hội nghị Cấp cao liên quan. Việt Nam chúc mừng Bru-nây tiếp nhận vai trò Chủ tịch ASEAN 2021 và bày tỏ tin tưởng rằng Bru-nây sẽ cùng các nước Thành viên ASEAN tiếp tục thúc đẩy hơn nữa nỗ lực xây dựng Cộng đồng và hướng về tương lai trên tinh thần đoàn kết, thống nhất và tinh thần chủ đề hợp tác ASEAN trong năm 2021 mà Bru-nây đã đề ra “Cùng quan tâm, Cùng Chuẩn bị, Cùng Thịnh vượng”.